

Хмельницький національний університет
Факультет технологій та дизайну
Кафедра дизайну

ДИПЛОМНИЙ ПРОЕКТ

другий (магістерський)

Освітній рівень

РОЗРОБКА ДИЗАЙН-ПРОЕКТУ ГРАФІЧНОГО ОФОРМЛЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПОСІБНИКА «ГРАФІЧНИЙ ДИЗАЙН ТА РЕКЛАМА»

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

Шифр і назва галузі знань

Спеціальність 022 Дизайн

Шифр і назва спеціальності

Шифр ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ

Виконала: студентка 2 курсу, група ДЗНмз-20-1 В. О. Лосєва
Підпис Ініціали, прізвище

Керівник С. А. Петрацук
Підпис, дата Ініціали, прізвище

Нормоконтролер С.А. Петрацук
Підпис, дата Ініціали, прізвище

До захисту допускаю: Е. В. Базилюк
Підпис, дата Ініціали, прізвище

Зав. кафедри дизайну
_____ 2021 р.

Хмельницький, 2021

Анотація

дипломного проекту освітнього рівня «магістр»

на тему: «Розробка дизайн-проекту графічного оформлення навчального

посібника «Графічний дизайн та реклама»

студентки групи ДЗмз-20-1 Лосєвої В. О.

керівник – к. т. н., доц. Петрашук С. А.

Обсяг пояснювальної записки – 95 с., 76 рис., 4 табл., 2 додатки, 29 джерел

Обсяг графічної частини – 7 планшетів розміром 600x900мм

ГРАФІЧНИЙ ДИЗАЙН, ДИЗАЙН-ПРОЕКТ, РЕКЛАМА, РЕКЛАМНА ПРОДУКЦІЯ, ГРАФІЧНЕ ОФОРМЛЕННЯ, НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК, ПОЛІГРАФІЧНА ВЕРСТКА, ШВЕЙЦАРСЬКИЙ СТИЛЬ, ТИПОГРАФІКА, МОДУЛЬНА СІТКА, ШРИФТ, КОЛІР, КОМПОЗИЦІЯ

У ході дипломного проектування розроблено дизайн-проект графічного оформлення навчального посібника «Графічний дизайн та реклама», який призначений для навчання студентів-магістрів за видом підготовки «Графічний дизайн та реклама».

У роботі було систематизовано інформацію щодо історії книжкового дизайну, візуального вигляду та графічного оформлення поліграфічної продукції, створеної під впливом «швейцарської типографії»; досліджено характеристику та вимоги щодо розробки графічного оформлення книг, зокрема навчальних посібників для вищих навчальних закладів

Графічне оформлення підручника розроблено з використанням інструментів та принципів швейцарського стилю. Розроблено дизайн макет поліграфічного видання навчального посібника «Графічний дизайн та реклама».

(дата)

(підпис)

Хмельницький національний університет

(повне найменування навчального закладу)

Факультет технологій та дизайну

Кафедра Дизайну

Освітній рівень другий (магістерський)

Галузь знань 02 Культура і мистецтво
(шифр і назва)

Спеціальність 022 Дизайн
(шифр і назва)

Освітня програма Дизайн

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____

Базиліук Е.В.

_____ грудня 2021 року

ЗАВДАННЯ НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЕКТ

Лосєва Валерія Олександрівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проекту «Розробка дизайн-проекту графічного оформлення навчального посібника «Графічний дизайн та реклама»

Керівник проекту Петращук Світлана Анатоліївна, к.т.н., доцент
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від «__» _____ 2021 р., № _____

2. Строк подання студентом закінченої роботи _____

3. Вихідні дані до роботи Розробка дизайн-проекту графічного оформлення навчального посібника «Графічний дизайн та реклама»

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

Вступ

1 Композиційна частина

2 Творча розробка ідей об'єкту проектування

3 Конструкторсько-технологічна частина

4 Розробка заявки на отримання авторського права на твір мистецтва обкладинка для навчального посібника «Графічний дизайн та реклама»

Висновки

Додаток А Графічна частина проекту

Додаток Б Захист авторських прав

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) _____

7 планшетів 600 на 900 мм

1 планшет. Інформаційна частина проекту

2 планшет. Концепція верстки навчального посібника

3 планшет. Розробка обкладинки

4 планшет. Оформлення додаткових сторінок

5 планшет. Розробка титульних сторінок розділів

6 планшет. Верстка основних сторінок

7 планшет. Верстка основних сторінок

6. Консультанти розділів проекту

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	Петращук С.А., к.т.н., доцент		
2	Петращук С.А., к.т.н., доцент		
3	Петращук С.А., к.т.н., доцент		
4	Петращук С.А., к.т.н., доцент		

7. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту	Строк виконання етапів проекту	Примітка
1	Збір основної інформації	10.09.21	
2	Дослідження проектної ситуації	26.09.21	
3	Розробка і обґрунтування концепції дизайн-об'єкта	05.10.21	
4	Композиційна проробка джерела творчості	16.10.21	
5	Вибір та обґрунтування вихідних даних до проектування книги	25.10.21	
6	Творча розробка ідей об'єкту проектування	15.11.21	
7	Конструкторсько-технологічна частина	25.11.21	
7	Подача заявки на авторське свідоцтво для об'єкта проектування	30.11.20	
8	Розробка презентаційних планшетів	07.12.20	
9	Затвердження роботи	17.12.20	

Студент _____
(підпис)

В. О. Лосєва
Ініціали, прізвище

Керівник проекту _____
(підпис)

С. А Петращук
Ініціали, прізвище

ЗМІСТ

	с.
Вступ	6
1 Композиційна частина	9
1.1 Дослідження проектної ситуації	9
1.1.1 Історія розвитку книжкового дизайну	9
1.1.2 Композиційний аналіз джерела творчості	25
1.1.2.1 Модульні сітки	26
1.1.2.2 Шрифт	27
1.1.2.3 Асиметрична композиція	28
1.1.2.4 Фотографії та мінімалістичні ілюстрації	29
1.1.3 Характеристика досягнень відомих дизайнерів в книжковому дизайні	32
1.1.4 Розробка і обґрунтування концепції дизайн-об'єкта	37
1.2 Композиційна проробка джерела творчості	39
1.2.1 Вибір та стилізація композиційних елементів джерела творчості	39
1.2.2 Вибір можливих головних композиційних принципів та засобів зв'язку	42
1.3 Вибір та обґрунтування вихідних даних до проектування книги	45
1.3.1 Вибір та характеристика типу книги	45
1.3.2 Загальні вимоги до проектування книжок	46
1.3.2.1 Формат книги	46
1.3.2.2 Зовнішнє оформлення книги	47
1.3.2.3 Внутрішня будова книги	48
1.3.3 Вибір і характеристика пакета матеріалів	53
1.3.4 Складання пакета вихідних даних до проектування	55

					ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ		
Змн.	Арк.	№ Документа	Підпис	Дата			
Розроб.	Лосева В.О.				Літ.	Арк.	Аркушів
Перевір.	Петрашук С.А.				4	103	
Реценз.	Бобровський О.В				ХНУ ст. гр. ДЗНмз-20-1		
Н.Контр.	Петрашук С.А.						
Затверд.	.Базиліюк Е.В.						
					Розробка дизайн-проекту графічного оформлення навчального посібника «Графічний дизайн та реклама»		

2	Творча розробка ідей об'єкту проектування	56
2.1	Розробка ескізів ідей розворотів книги та їх загальна характеристика	56
2.2	Порівняльний аналіз варіантів ідей, вибір головної та розробка варіантів пропозицій	60
2.3	Розробка ескізів обкладинки підручника	69
2.4	Композиційний аналіз гармонійності розробленого художнього проекту	74
3	Конструкторсько-технологічна частина	75
3.1	Розробка конструкції книги	75
3.2	Вибір технологічних рішень	76
3.3	Визначення вартості дизайн-об'єкта	81
4	Розробка заявки на отримання авторського права на твір мистецтва обкладинка для навчального посібника «Графічний дизайн та реклама»	85
4.1	Опис до авторського свідоцтва на твір мистецтва «Обкладинка навчального посібника «Графічний дизайн та реклама»	85
4.2	Заява про реєстрацію авторського права на твір	87
	Висновки	92
	Перелік джерел посилання	93
	Додаток А Графічна частина дипломного проекту	96
	Додаток Б Захист авторських прав	103

ВСТУП

Актуальність теми. На сьогоднішній день Україна є важливою геополітичною державою на європейському континенті і невід’ємною складовою нової системи європейських і глобальних зв’язків та відносин. Україна визнає освіту пріоритетною сферою соціально-економічного, духовного та культурного розвитку суспільства. Освітня політика є найважливішою складовою політики держави, інструментом підвищення темпів соціально-економічного та науково-технічного розвитку [1]. Зважаючи на постійне зростання ролі наукових знань, а також тенденції інтеграції України до світового і європейського освітнього простору, актуальною є проблема розроблення навчальних видань нового покоління. До цього спонукають і нормативні документи щодо розвитку освіти. Зокрема це – Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012 – 2021 рр. [2], де сформульовані стратегічні напрями розвитку на шляху до єдиного простору вищої освіти.

Зокрема, в Національній стратегії розвитку освіти серед основних завдань визначено й таке, як розроблення ефективної системи навчально-методичного забезпечення освіти, в тому числі створення і реалізація Концепції національного підручника та альтернативної навчальної літератури. З огляду на актуальність проблематики створення навчального посібника к.т.н., доцентом кафедри рисунку та проектної графіки Хмельницького національного університету Петрашук С.А. здійснена вдала спроба підготувати посібник «Графічний дизайн та реклама» для магістрів-дизайнерів спеціальності 022 «Дизайн» галузі знань 02 «Культура і мистецтво» з предмету «Технології та методів реклами в графічному дизайні».

На даний момент у вищих навчальних закладах (ВНЗ) Україні існує досить мало якісних прикладів подібної продукції, а формат більшості з них не відповідає сучасним вимогам графічного дизайну та оформлення книг.

Таким чином, проблема забезпечення ВНЗ України якісними навчальними посібниками при відсутності цілісного, комплексного підходу до їх графічного оформлення, визначає новизну, робить цю тему актуальною для дослідження.

					<i>ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ</i>	<i>Лист</i>
<i>Зм.</i>	<i>Лист</i>	<i>№ докум.</i>	<i>Підпис</i>	<i>Дата</i>		6

Незважаючи на велику кількість матеріалів, присвячених графічному оформленню книг, ця проблема має потенціал для більш глибокого дослідження та розвитку, для підтвердження існуючих теорій, а постійне вдосконалення технологій та поява нових тенденцій у галузі дизайну багатосторінкових видань робить цю тему практично затребуваною, значущою. А тому розробка дизайн-проекту графічного оформлення навчального посібника «Графічний дизайн та реклама» є важливою та актуальною темою не тільки для нашого ВНЗ, але і для української вищої школи загалом.

Об'єктом дослідження дипломного проекту є графічне оформлення навчального посібника к.т.н., доцента Петрашук С.А. «Графічний дизайн та реклама» засобами та методами графічного дизайну.

Предметом дослідження є інструменти «швейцарського стилю» в графічному дизайні поліграфічної продукції.

Мета роботи – розробка дизайн-проекту графічного оформлення навчального посібника «Графічний дизайн та реклама» автора Петрашук С. А.

Завдання роботи:

1. Дослідити вихідні дані, характеристики та вимоги до графічного проектування навчальних посібників.
2. Дослідити і проаналізувати композиційні та стильові тенденції ретроспективи дизайну навчальних посібників, вивчити сучасні тенденції графічного дизайну при оформленні навчальної літератури.
3. Розробити графічний стиль оформлення об'єкта дослідження: підібрати шрифти та їх розмір для основного тексту, заголовків, підзаголовків, колонтитула, назви розділів; підібрати кольорове оформлення для розділів та шрифтів.
4. Розробити варіанти обкладинки навчального посібника.
5. Зверстати та оформити дизайн-макет навчального посібника «Графічний дизайн та реклама».

Методи дослідження: теоретичний (аналіз, синтез, узагальнення, пояснення, класифікація тощо) для обґрунтування вихідних даних до проектування навчального посібника. Системно-історичні та порівняльно-історичні методи для

вивчення теоретичного та візуального матеріалу. Метод композиційного аналізу для вибору та стилізації головних композиційних елементів. Методи комп'ютерного проектування та комп'ютерної дизайн-графіки при розробці дизайн-макету навчального посібника.

Засоби дослідження: комп'ютерні програми та графічні редактори Adobe Illustrator, Adobe Photoshop, Adobe Indesign, Microsoft Office Word.

Наукова новизна отриманих результатів:

- розроблено дизайн-проект графічного оформлення навчального посібника «Графічний дизайн та реклама» з використанням інструментів «швейцарського стилю», що відрізняється використанням кольору як основного композиційного елементу та вирівнюванням тексту по ширині на відміну від концепції традиційного швейцарського дизайну, в якому колір – найменш важливий елемент композиції, а вирівнювання тексту виконується по лівому краю.

Практичне значення отриманих результатів. Розроблено дизайн макет поліграфічного видання навчального посібника «Графічний дизайн та реклама».

Основні положення та висновки дипломного проекту можуть бути використані у науковій та педагогічній діяльності при розгляді питань про сутність та тенденції розвитку сучасного книжкового дизайну

Апробація результатів дослідження. Подано заявку на отримання авторського права на книжкову графіку до навчального посібника «Графічний дизайн та реклама».

					ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ	Лист
						8
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		

1 КОМПОЗИЦІЙНА ЧАСТИНА

1.1 Дослідження проектної ситуації

1.1.1 Історія розвитку книжкового дизайну

Книжковий дизайн, або оформлення книги – один з ключових етапів при її створенні, адже по одягу зустрічають не тільки людину. Оформлення книги – один з етапів підготовки рукопису до видання, а також результат цієї діяльності. Звичайно, у будь-якого автора є свій читач, але, для того щоб знайти свою книгу, він зобов'язаний розглянути її серед сотень інших на полицях магазину.

З поняттям оформлення книги тісно пов'язані поняття типографіки, процеси набору, верстки і редагування.

Оформлення книги нерозривно пов'язане з технологією її виготовлення. Будь-який новий винахід (книгодрукування, різні його способи від ручного верстата до цифрового друку) тягнув за собою зміну зовнішнього вигляду книги. Тому неможливо історію оформлення книги розглядати окремо від історії друкарства та історії книги взагалі [3].

Перші книги були знайдені на території стародавнього Шумеру, і виглядали вони як глиняні таблички з клинописом (писемністю шумерів) (рис. 1.1). Таблички витримали випробування часом і зарекомендували себе як найміцніший матеріал для книг.

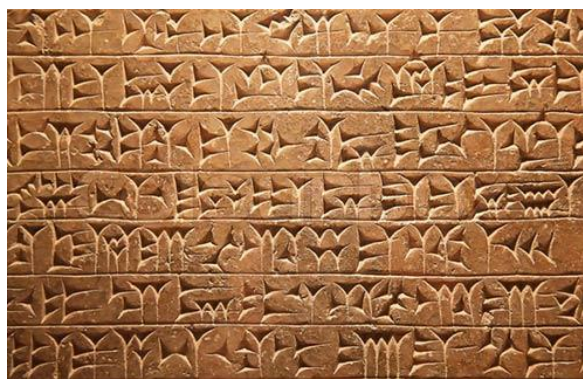

Рисунок 1.1 – Глиняна табличка з клинописом

У стародавньому Єгипті книги писали на папірусі. Конструкцію книги у вигляді сувія підказав матеріал – папірус, який легко згортався (рис. 1.2). В

					ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ	Лист
						9
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		

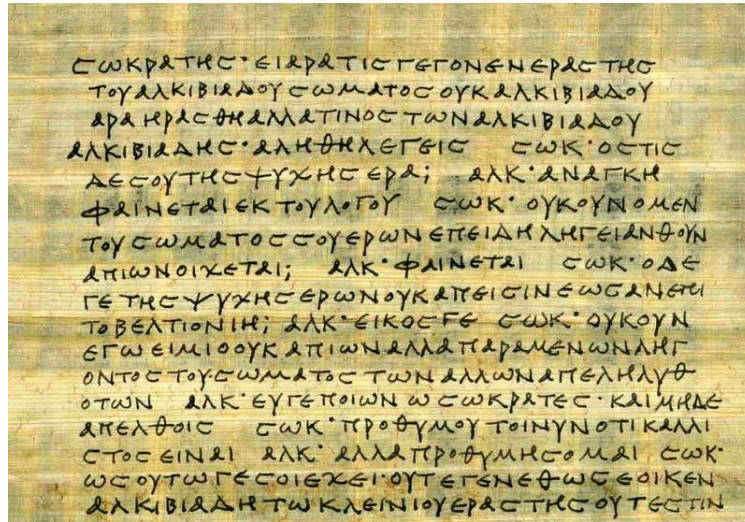

Рисунок 1.3 – Зразок збережених давньоримських папірусів.

Спочатку це були дощечки з поглибленнями, в які заливався розплавлений віск. Писали по воску гострою металевою паличкою - стилем. Декілька таких дощечок з'єднували шнурком у книги. Поступово стали робити сторінки з більш легкого матеріалу: спочатку папірусу, а потім пергаменту.

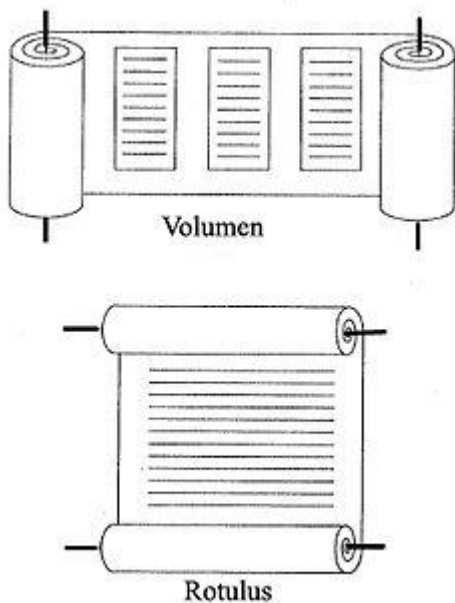

Рисунок 1.4 – Різниця способів запису тексту на сувій: літературного (лат. volumen) та в документах (rotulus)

Рисунок 1.5 – Коптський текст на дерев'яних табличках. Римський період, Ель-Харга, археологический музей

Матеріал «пергамент» названий по імені міста Пергам в Малій Азії, де в II столітті до н. е. мав широке застосування. У професійному середовищі істориків в основному вживається слово пергамен. За свідченням грецького історика V століття до н. е. Ктесія, шкіра вже в той час здавна вживалася в якості матеріалу для письма у персів. Звідти вона під ім'ям «дифтерія» рано перейшла до Греції, де вживалися для письма оброблені овечі і козячі шкури.

Перша письмова згадка про пергаментні рукописи як різновиди книг відноситься до кінця I століття. У язичницькому світі рукописи не знайшли визнання і тільки з появою християнства були популяризовані і набули широкого поширення. Писали на пергаменті чорнилом та різними фарбами. Чорнило робили із сажі, відвару кори вільхи та дуба. Заголовки, ініціали, великі букви виводили червоною фарбою. Усі рукописні книги переплітали. Щоб суцільний текст легше читався його ділили на шматки червоними лініями (рис. 1.6). Поля книг часто покривались орнаментами, малювали багаті ілюстрації (рис. 1.7). Палітурку виготовляли з дерев'яних дощок, обтягнутих шкірою, парчею, оксамитом та атласом. Потім прикріплювали металеві бляхи, аби книжки довше зберігалися. Зверху виготовляли срібні або золоті обклашки. Верхню кришку прикрашали дорогоцінним камінням, перлами.

Сучасний спосіб друку відтисками – типографію, що зберегла багато найголовніших властивостей до нашого часу, винайшов в XV столітті Йоганн Гутенберг.

Відкриття Гутенберга складається з декількох винаходів: він придумав, як виготовляти металічні літери, щоб їх було багато і щоб вони були однакові. Спосіб відливу літер в словолитному інструменті, вчені вважають головним відкриттям Гутенберга; Гутенберг придумав, як складати та скріплювати рядок набору з окремих літер, – верстку. Цей інструмент зовні схожий на довгу коробку, відкритий зверху пенал; він також віднайшов спосіб як скріплювати окремі верстки в сторінку, щоб вона не розсипалась; відкриття нового складу типографської фарби, щоб вона гарно лягала на друкарську форму, давала чіткий відтиск, не змазувалась, швидко висихала, – належить також Гутенбергу. Шрифт

					<i>ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ</i>	<i>Лист</i>
<i>Зм.</i>	<i>Лист</i>	<i>№ докум.</i>	<i>Підпис</i>	<i>Дата</i>		12

книг, надрукованих фарбою, виготовленою по рецепту Гутенберга, дотепер дивує соковитістю й силою.

Рисунок 1.6 – Гігантський кодекс. Заставка «Книги пророка Даніїла», XIII століття, Національна бібліотека Швеції

Рисунок 1.7 – Мініатюри з «Першої Біблії Карла Лисого», 845 рік, Національна бібліотека Франції

Знаменита Біблія Гутенберга – перша великоформатна друкована книга в історії людства, що знаменує утвердження нової технології і стала символом нової епохи, з'явилася на світ не пізніше ніж у 1456 році і дійшла до нас в декількох примірниках. Вона дуже гарна. В книги є одна особливість: друкована, вона схожа на рукописну. Друкованим способом в ній виготовлено лише текст. Заголовки та узорі малювались від руки червоною та золоту фарбами. Біблія Гутенберга, надрукована на пергаменті (рис. 1.8) була надто дорогою... Тому після декількох унікальних пергаментних примірників він почав друкувати книгу на папері. Висока ціна пергаменту затримала б розвиток друкарської справи, але на той час був вже відомий папір.

					ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ	Лист
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		13

Рисунок 1.8 – Сторінки з Біблії Гутенберга

Папір винахід китайський. З'явився він приблизно в II сторіччі. Виготовляли папір з обривків шовку, ганчірок, зношених рибальських сіток та кори дерев. Ця основа виробництва паперу збереглась дотепер, окрім сировини. Сьогодні сировиною для виготовлення паперу виступає деревина, а з ганчірок виготовляються лише найкращі сорти.

З Китаю папір почав рухатись в Корею та Японію, потім в арабські країни і, нарешті, в Європу. Вчені підраховали швидкість цього мирного «завойовницького» походу — приблизно тисяча кілометрів за сто років!

Що означає в історії книгодруку 1564 рік? 1 березня цього року в Москві Іван Федоров, який ввійшов нашу історію під достойним ім'ям Першодрукаря, разом зі своїм учнем Петром Мстиславцем випустив першу книгу «Апостол» (рис. 1.9).

У в Львові Федоров знову видає «Апостола», а також і «Часівник» (1565р.) – книгу, яка включала молитви впродовж дня. По таких книгах не лише молились, але й вчилися грамоті. «Часівник» був невеликого формату, його було зручно носити з собою., але саме тому ці книги погано збереглись. В 1574 році Іван Федоров видав перший друкований «Буквар», який зберігся лише в одному

									Лист
									14
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата	ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ				

примірнику (рис. 1.10). Книга знаходиться в США, в бібліотеці Гарвардського університету.

Рисунок 1.9 – Фронтиспіс та заголовна сторінка книги «Апостол» І. Федорова

Рисунок 1.10 – Буквар І. Федорова – перший друкований підручник в Україні

Одним з осередків книгодрукування в Україні була Печерська Лавра. Перший, хто розпочав друкарство в Печерській Лаврі, був архімандрит Єлисей Плетенецький (1599-1624). Він збудував велику папірню, що постачала папір у його друкарню. Лаврська друкарня випускала більше ніж інші друкарні. За 8 років від свого започаткування (з 1617 – 1624 р., до смерті Є. Плетенецького) Лавра

									Лист
									15
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата	ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ				

надрукувала 11 великих книжок (рис. 1.11). Це були: «Часословець», «Анфологюнь» (1619 р.), «Книга о вѣрь единой» (1619 р.), «Божественная літургія» (1620 р.), «Номоканонъ» (1620 і 1624 р.), «Беседы І. Златоустаго» (1623-1624 р.), «Псалтырь» (1624 р.) та інші.

Майстри книжкової справи Лаври дбали про вишукану зовнішність своїх книжок, і в цьому відношенні печерські видання не мали собі рівних. Лаврська гравюра придбала собі заслужену славу серед усього слов'янського світу. Спеціальні «ізообразителі» звичайно готували потрібні малюнки, а гравери вирізували їх на дереві (а з кінця 1680 років і на міді); свої рисувальні та граверні має Лавра вже в XVII столітті.

Рисунок 1.11 – Сторінки книжок видавництва Печерської Лаври

С самого початку книгодрукування тяжіло до стандартизації та нормування і вся друкована продукція видавалася практично під копірку по одному стандарту (тобто у неї був непримітний зовнішній вигляд і однаковий шрифт).

Про теорії книжкового оформлення можна говорити починаючи з XVI століття, коли виходять перші праці про створення шрифтів і пропорціях для їх побудови, такі як «Луг квітучий» Жоффруа Торі або «Керівництво до виміру циркулем і лінійкою» Альбрехта Дюрера.

									Лист
									16
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата	ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ				

У XVIII столітті француз П'єр Симон Фурньє першим пробує ввести в практику єдину типографічну систему вимірювань. Більш вдалими виявилися спроби його співвітчизника Франсуа Амбруаза Дідо, система якого отримала назву «системи Дідо» [4].

Тіпометричну систему Фурньє представив публіці в своєму двотомному «типографському керівництві» (Manuel Typographique; 1764-1768), яке містило каталог шрифтів Фурньє, а також різноманітні орнаменти. Книгу з такою ж назвою (Manuale Tipografico) в 1818 році видав інший відомий друкар, Джамбаттіста Бодоні. Хоча ця книга теж була каталогом шрифтів, але вона служила і зразком чудового набору; крім того, в ній містилися теоретичні погляди Бодони на тему шрифту.

XIX століття за загальним визнанням стало століттям занепаду в книжковому оформленні. З'являються нові друкарські машини, книгодрукування стає великою промисловою галуззю. У другій половині XIX століття виходять довідники для наборщиків тексту. Однак їхні численні правила і вказівки були спрямовані скоріше на підтримку однотипного і пересічного оформлення.

Вперше на занепад в книжковій справі звертає увагу Вільям Морріс. Відсутність хороших шрифтів, незнання класичних правил розташування набору на смузі, використання дешевого паперу тощо. Морріс пов'язує з єдиним прагненням видавців до збагачення. Сам Морріс, будучи одним з головних знавців перших друкованих книг, в 1891 році засновує видавництво з типографією «Келмскотт-прес». Він сам проектує шрифти, малює орнаменти (рис. 1.12). В якості ілюстратора з Морісом співпрацює художник Едвард Берн-Джонс.

Хоча «Келмскотт-прес» проіснувало лише до 1896 року воно справило величезний вплив на подальшу історію книжкового оформлення. В Англії, в континентальній Європі і в США відкриваються невеликі приватні видавництва. Деякі з них копіювали графічний стиль оформлення келмскоттської книги, але більшість, відмовившись від великої кількості орнаменту і ілюстрацій, випускають видання в більш «ренесансному дусі», копіюючи книги, видавництва «Дому Альда» (рис. 1.13 – 1.14).

					<i>ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ</i>	Лист
						17
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		

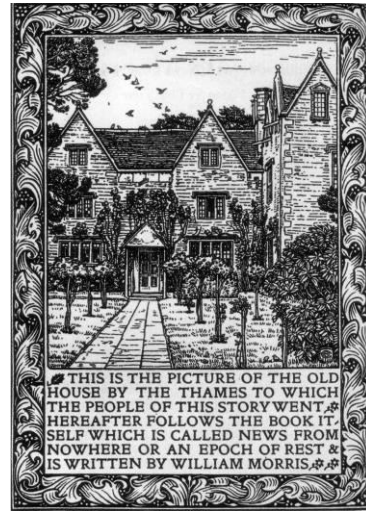

Рисунок 1.12 – Оформлення книг В.Моррісом. «Історія блискучої долини». Титульний аркуш книги, надрукованої в Келмскотт-прес 1894 року

Рисунок 1.13 - Розворот з творів Аристотеля видавництва «Дому Альда»

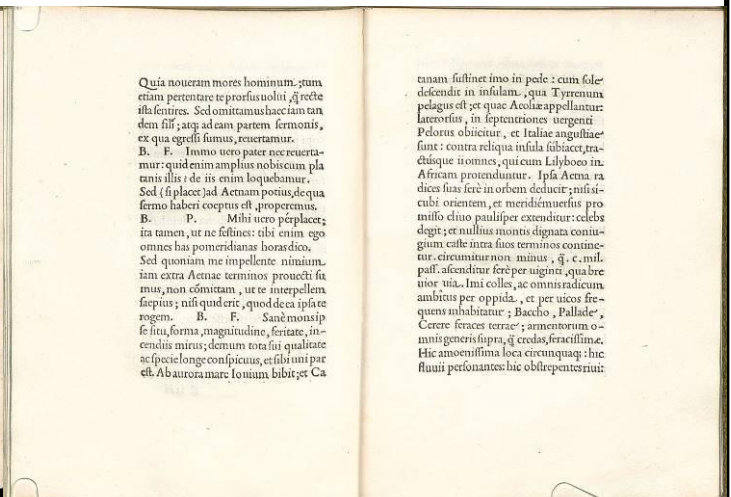

Рисунок 1.14 – Розворот книги «Про Етне» видавництва «Дому Альда»

Діяльність Вільяма Морріса вплинула на німецьку школу Баухауса. Її учасники, долаючи декоративність рубежу століть, створюють нові предмети побуту і мистецтва – прості і функціональні. Художнє ремесло поступається місцем промислому дизайну. У книжковому оформленні теж відбувається перелом. Нові типографи, такі як Ян Чіхольд і Пауль Реннер, відповідно до

						Лист
						18
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата	ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ	

змінених умов життя, ставили на чільне місце економічність і функціональність книги. Велика увага приділялася зручності читання, науковому підходу до розробки шрифту.

У Радянському Союзі революційна діяльність нових типографів знайшла відображення в книгах, спроектованих Ель Лисицьким в 1920-і рр. (рис. 1.15), а також в обкладинках і плакатах Олександра Родченка (рис. 1.16). Однак уже в 1930-і конструктивізм в СРСР потрапляє в опалу; на зміну йому приходять помпезний сталінський класицизм. Одним з видатних радянських теоретиків книжкового оформлення 1920-1930-х рр. був Л. І. Гессен. У своїх творах він багато уваги приділяв суворому науковому підходу і досягненням нової типографіки [5], хоча і, в дусі часу, закликав до більш стриманого, «класичного» стилю [6].

Рисунок 1.15 – Розворот книги В. Маяковського «Для голоса» / Конструктор книги Ель Лисицький

					ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ	Лист
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		19

Рисунок 1.16 – Розворот книги В. Маяковського «Про это» / Фотомонтаж обл. та іл. А. М. Родченко

В кінці 1921 року в Петрограді відкрилося видавництво «Academia». З самого заснування в роботі над книгами «Academia» брали участь відомі вчені, мистецтвознавці, літературознавці, художники. Велика увага приділялася технічну сторону: якісним набору і друку. Художники готували не тільки ілюстрації, але малювали орнаменти, титульні листи, оформляли палітурки і суперобкладинки. Стыль видавництва був далекий від конструктивістських експериментів, так само як і від радянської масової книги (рис. 1.17). Це були дорогі видання в класичному дусі; вони перемагали на міжнародних виставках і відразу полюбилися бібліофілам. «Academia» існувала до 1936 року.

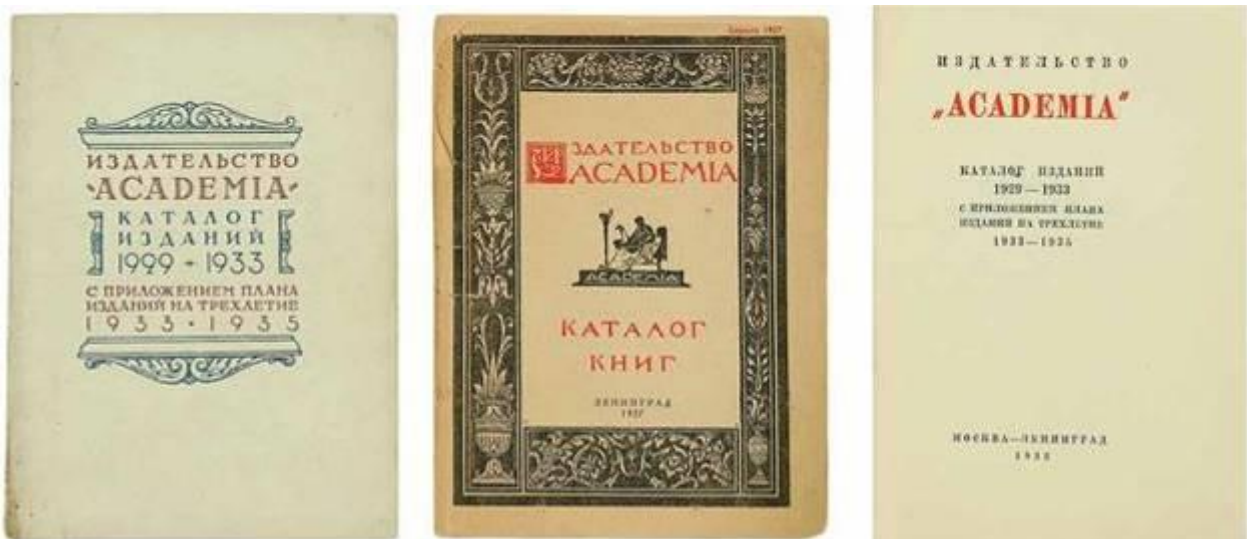

Рисунок 1.17 – Каталоги книг видавництва «Academia»

					ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ	Лист
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		20

Уже після Другої світової війни з'являється художня течія, названа в 1960-і рр. постмодернізмом. Класичні прийоми оформлення, симетричний набір, шрифти із зарубками, створені за зразками епохи Відродження знову починають цікавити книжкових дизайнерів всього світу.

Авангардні, модерністські прийоми нової типографіки, втім, не йдуть зі сцени. У 1940-1950-і рр. вони особливо активно розробляються швейцарськими книжковими дизайнерами. Їх діяльність отримала назву швейцарського стилю. Однією з найхарактерніших книг часу стала «Нова архітектура» Альфреда Рота (1940). Макс Білл, конструктор цієї книги, одним з перших застосував модульну сітку, яка і зараз використовується в усіх областях дизайну.

Макс Білл відомий як автор, і як дизайнер, і як видавець, і як продюсер книг в його власному невеликому видавництві «Allianz». Книжковий дизайн став основою для подальших теоретичних постулатів швейцарського стилю. Саме в його книгах вперше з'являється модульний образ типографіки, який згодом стане основою дизайну 1950-70-х років.

Книга «Нова архітектура» Альфреда Рота була прекрасним прикладом використання Біллом «істинних» модульних сіток. Геометрично сітка заснована на поділі формату сторінки дев'ятьма горизонтальними прямокутними модулями розміром 18 на 14 цецеро, що дозволяє легко структурувати ілюстрації без видимих обмежень (рис. 1.18).

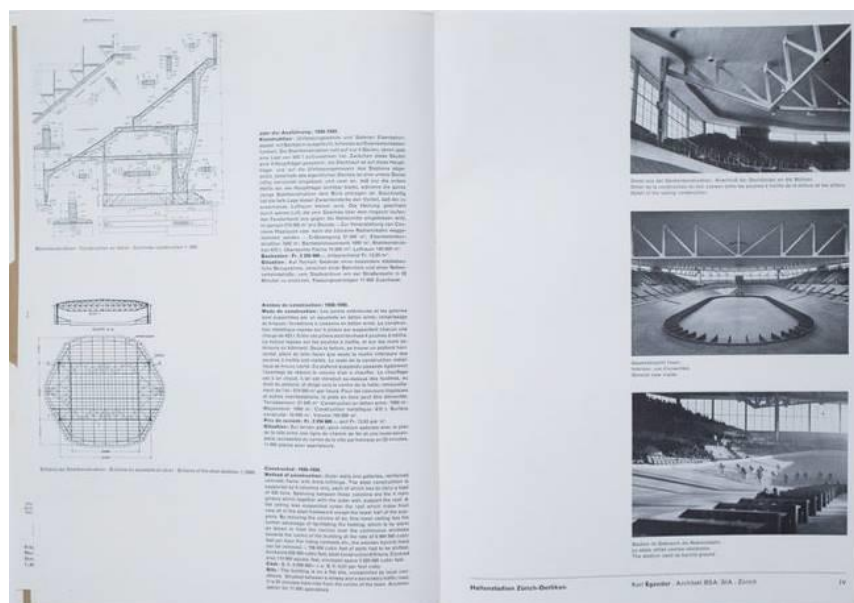
Текст надрукований на трьох мовах і розташований трьома блоками.

До цього проекту Білл привів креслення сітки, показуючи принцип роботи модульної системи.

Характерно, що колишній «революціонер» Ян Чіхольд, який проживав в ті роки в Швейцарії, не проявляє до швейцарського стилю ніякого інтересу. Чіхольд відмовляється від радикальних поглядів молодості, пише статті про застосування класичних прийомів в сучасній типографії [7, 8]. Історик книжкового оформлення і художник шрифту Стенлі Морісон (розробник найбільш відомого в світі шрифту «Таймс Нью Роман»), називаючи книгодрукування «найбільш консервативними з ремесел», також проповідує стриманий стиль, близький книгам епохи

					ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ	Лист
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		21

Відродження [9, 10]. Втім, обидва типографа зберегли науковий підхід, вперше впроваджений в книжкове оформлення нової типографікою.

а)

б)

Рисунок 1.18 – Розвороти книги Альфреда Рота «Нова архітектура» /
Конструктор книги Макс Білл

У той же час сухий швейцарський стиль з його рубаними шрифтами, відсутністю декору, неспокійним контрастом і поклонінням функціоналізму все більш навіював нудьгу, як на читачів, так і на дизайнерів. До кінця 1950-х рр. його адепти все частіше включають в оформлення книги нефункціональні,

					ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ	Лист
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		22

супрематизму), друк другим (червоною) фарбою, рубані шрифти і вільна композиція. Активно використовується фотографія. З кінця 1960-х рр. оформлення радянських книг поступово занепадає.

Разом з розвитком оформлення художньої літератури почав розвиватися і вихід навчальної літератури. Спочатку це були звичайні тексти, а вже пізніше їх почали ілюструвати.

Вивчення сфери сприйняття людиною інформації показало, що кожен сприймає одну і ту ж інформацію по різному. Одні краще розуміють прості тексти, інші сприймають зображення чи картинки. Тому для навчальної літератури в першу чергу головною є функціональна подача інформації. Виділити головне і не нав'язувати другорядне.

Згідно зі ДСТУ 3017: 2015 «Видання. Основні види. Терміни та визначення» [12] навчальні посібники віднесено до категорії навчальних видань, серед яких виокремлено такі їх різновиди: навчально-методичний посібник, навчальний наочний посібник, хрестоматія, практикум, робочий зошит. Залежно від цього поділу подача теж відрізняється.

Сучасні посібники містять якісні інформативні картинки ті намагаються не обтяжувати сторінки текстовою інформацією. Книжний дизайн ХХІ століття тяжіє до великого пусого простору, гротескних шрифтів (без засічок), використання максимум трьох різних шрифтів в одному виданні.

Отже, протягом багатьох століть вигляд книг мінявся кардинально. Від вирубок в камені до сучасних книг на будь якому папері. Оформлення книги відрізнялось шрифтами, розміщенням тексту, компоновкою заголовків, розділенням головного та другорядного, ілюстративним оформленням. Перші книги багато ілюструвались, мали безліч орнаментів та візерунків як в оформленні так і в самих шрифтах тексту. Сучасні книги більш мінімалістичні. Головне – це використання читабельного розміру та гарнітури шрифтів. Оформлення не повинне відволікати від головного в книзі, чи то фотографії і таблиці чи сам текст і заголовки. Варто зауважити, що саме дизайн книги багато в чому впливає на те, чи візьме покупець її в руки чи пройде повз.

					<i>ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ</i>	<i>Лист</i>
<i>Зм.</i>	<i>Лист</i>	<i>№ докум.</i>	<i>Підпис</i>	<i>Дата</i>		24

1.1.2 Композиційний аналіз джерела творчості

Джерелом творчості для розробки графічного оформлення навчального посібника «Графічний дизайн та реклама» став інтернаціональний типографський стиль (більше відомий як «швейцарський стиль») [13].

Швейцарський дизайн – відповідь на прискорення темпу життя і передачі інформації. Він з'явився в двадцятих роках минулого століття, став популярний в п'ятдесятих, а актуальний і досі. Незважаючи на те, що його ідеї виникли в Швейцарії, він отримав другу назву – міжнародний стиль.

В основі швейцарського дизайну – філософія школи Баухаус, один з принципів якої: «Форма слідує за функцією». Ясні читабельні шрифти, прості, зрозумілі ілюстрації допомагали швидко доносити інформацію (рис. 1.21).

Рисунок 1.21 – Плакати в швейцарському стилі різних років

Новий стиль поширився в поліграфії, в дизайні плакатів, афіш, верстці книг і журналів. У сучасному світі швейцарський стиль затребуваний в графічному дизайні при створенні постерів, етикеток, друкованої реклами, верстки друкованих видань.

Практичність, економічність і функціональність були основою стилю баухаус і залишилися головними в швейцарському дизайні.

					ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ	Лист
						25
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		

Зараз модульні сітки – обов'язковий інструмент в веб-дизайні. Завдяки їм всі елементи зручно структурувати. А ще завдяки сіткам стало зручно адаптувати дизайн під різні формати пристроїв (вертикальний мобайл, горизонтальний десктоп) і під різні розширення екранів.

1.1.2.2 Шрифти

У швейцарському стилі шрифт – один з головних інструментів комунікації.

Ідея в тому, що шрифт повинен передавати інформацію швидко, без спотворень. Він одночасно створює ритм в макеті і є естетичним елементом. Шрифт як ферзь в шахах: ходить на будь-яке число полів і має можливості кількох фігур.

Є просте пояснення швейцарського дизайнерського підходу до шрифтів: типографіка – це мова, кегль – гучність голосу, а гарнітура – його тембр.

Зрозуміти швейцарський стиль – значить зрозуміти особливості шрифтів, з яких все почалося. Система сіток не мала б такого значення, якби не класичні шрифти без зарубок, які є основою нової тенденції. При виборі шрифтів графічні дизайнери почали використовувати шрифти Futura, Helvetica та Akzidenz Grotesk (рис. 1.23). Як і від шрифтів з зарубками дизайнери відмовилися від акцидентних шрифтів. Вони вважали, що додаткові прикраси вносять непотрібний візуальний шум. Тому в одному макеті допускається мінімум шрифтів – один або два [14].

Рисунок 1.23 – Накреслення шрифтів Helvetica, Futura та Akzidenz Grotesk

									Лист
									27
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата	ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ				

У кожного елемента повинна бути вагома причина перебувати в макеті. Всі інші деталі – просто візуальний шум, як і у випадку з великою кількістю шрифтів.

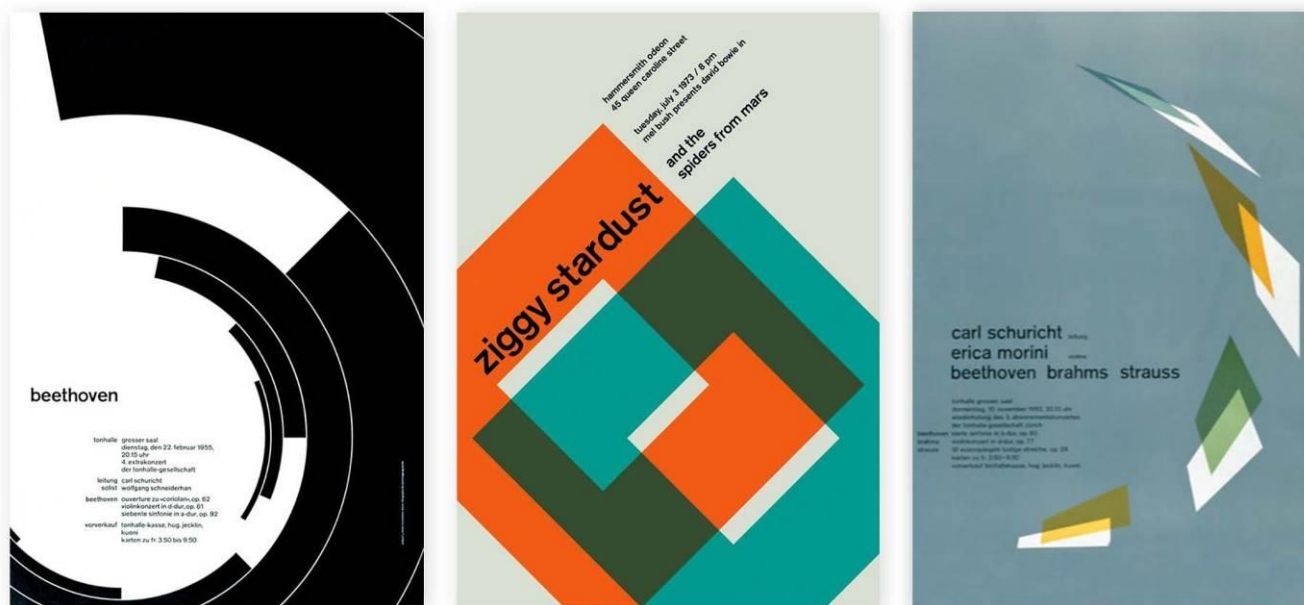

Рисунок 1.25 – Плакати з яскраво вираженою асиметрією в композиції

У швейцарському дизайні вільний простір, повітря – важливий елемент композиції. Він підкреслює інформаційні частини макета, робить їх більш помітними [14, 15].

Закони композиції перейшли в дизайн інтерфейсів. Асиметрія допомагає привернути увагу користувача. Наприклад, виділити елементи, які дозволять користувачеві досягти мети – придбати товар або послугу, підписатися на розсилку.

1.1.2.4 Фотографії та мінімалістичні ілюстрації

Поява швейцарського дизайну збіглася за часом із масовим поширенням фотографії. Камери, плівка подешевшали та стали доступні всім. Сьогодні ж за допомогою цифрової ретуші і інструменту колажу можна легко підробити будь-яку фотографію. Але в середині ХХ століття плівкова фотографія була вікном в реальне життя [16].

					ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ	Лист
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		29

1.1.3 Характеристика досягнень відомих дизайнерів в книжковому дизайні

Книжковий дизайн – це вміння себе стримати і створити вірне враження за допомогою тонких інструментів: полів, кеглів, кольору, підбору паперу, тактильного відчуття.

Роботи Ірми Блум, сучасного голландського графічного дизайнера, представляють книги як мистецтво. Книга для неї – фізичний об'єкт, який можна наділити новим сенсом за допомогою форми, обсягу та тактильних властивостей [17]. Приклад – книга «Sheila Hicks: Weaving as Metaphor». У цій книзі розглядаються невеликі ткані та ковані роботи, які художниця Шейла Хікс створювала протягом останніх п'ятдесяти років (рис. 1.29).

В умовах, коли дизайнер працює над книгою про не дуже відомого художника чи вузьку дисципліну, сама книга має бути самодостатнім цікавим об'єктом. Так вона перестає виконувати виключно свою пряму, контентну функцію. І в результаті цей твір став для неї втіленим маніфестом дизайну книги.

Починається книга із тексту Артура Данто. Заголовок — Weaving as Metaphor and Model for Political Thought – на всю сторінку, а далі з кожною новою сторінкою кегль зменшується. Цей прийом Ірма Блум використовувала як запрошення до читання: ви швидко пробігаєте поглядом ці незвичайні сторінки з невеликою кількістю тексту і раптово виявляєте себе захопленим читанням повноцінного лонгріда.

Ірма Блум також створює зменшені моделі книг і бачить їх як архітектурні макети: формат допомагає оцінити, наскільки добре зверстаний матеріал, як співвідносяться тексти та зображення. Приклад Irma Boom: The architecture of the Book. 800 сторінок, 515 зображень, при цьому книга міститься на долоні (рис. 1.30). Це не межа – Ірма виготовила мініатюру книги, яка вміщується на кінчику пальця. Звичайно, цей варіант вже не має утилітарного значення – твір насамперед демонструє майстерність дизайнера та друкаря, які здатні опрацювати деталі ювелірно, зберігаючи чіткість друку.

					ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ	Лист
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		32

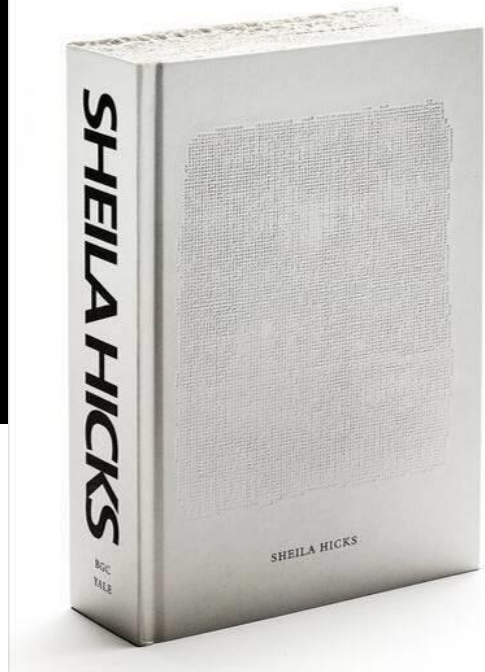
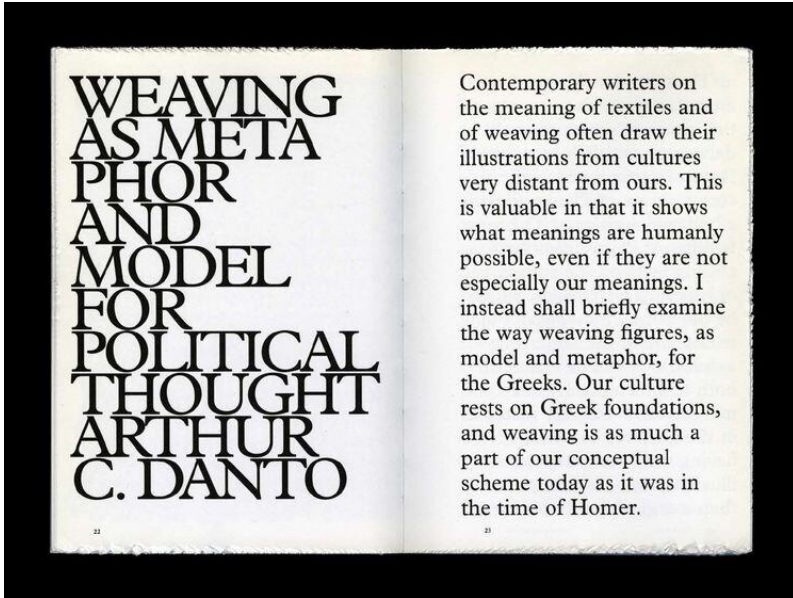

Рисунок 1.29 – Книга «Sheila Hicks: Weaving as Metaphor»

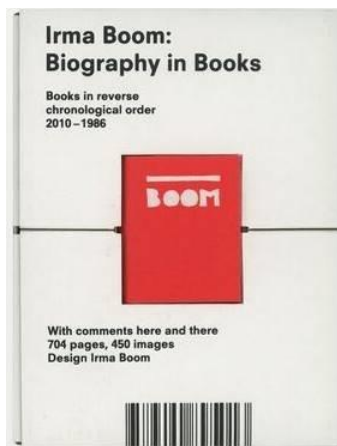

Рисунок 1.30 – Книга «Irma Boom: The architecture of the Book»

					ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ	Лист
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		33

Провокації Стефана Загмайстера, сучасного дизайнера, співзасновника студії Sagmeister & Walsh дозволяють сприймати книгу як розвагу.

Простий трюк і неймовірний ефект – книга «Stefan Sagmeister: Made You Look» (рис. 1.31). Вона вміщена у червоний пластиковий чохол, на обкладинці – зображення вівчарки. Знімаєш чохол – і собака починає зло скалитися. Якщо трохи вигнути книгу, то на блоці виявиться текст чи зображення обгризених кісток. Усередині – дизайнерська монографія з описом майже всіх, і навіть невдалих, проектів студії Стефана та Джесіки.

Рисунок 1.31 – Оформлення книги «Stefan Sagmeister: Made You Look»

Ще одна книга-розвага Стефана Загмайстера «Things I Have Learned In My Life So Far». На картонному чохлах книги з портретом Загмайстера є багато прорізів. Вставляючи різні вкладиші, отримуємо альтернативні варіанти обкладинок, вони ж альтернативні портрети Стефана. В середині його щоденник, життєві максими, зафіксовані в об'єктах дизайну (рис. 1.32).

Ще один приклад – CULTURE, книга про проекти BMW у галузі культури. Культура рухається, і тому перед нами радіокерована книга на колесах (рис. 1.33). Весь тираж, 1500 книжок, це частини цілого. Вони мають індивідуальний дизайн обкладинок, і якщо скласти їх разом, утворюють гігантську біло-блакитну графіку, що нагадує знамениту будівлю штаб-квартири BMW в Мюнхені.

					ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ	Лист
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		34

Рисунок 1.32 – Оформлення книги «Things I Have Learned In My Life So Far»

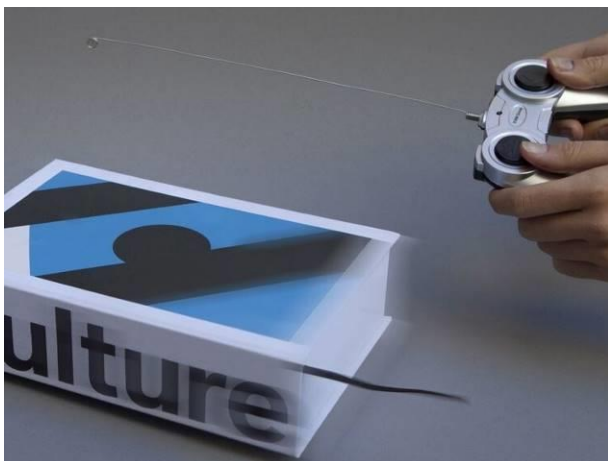

Рисунок 1.33 – Оформлення книги «CULTURE»

А також книга «COLUMBIA ABSTRACT 11/12». Один із щорічних випусків Columbia University – порожня пластикова коробка у вигляді книги, в ній — надрукована на 3D-принтері веб-адреса, де можна завантажити програму (рис. 1.34). Можна використовувати як форму для льоду.

Книга Костянтина Єрмоєнка «Rediscovering» сприймається як книга-дослідження і являє собою візуальну інтерпретацію хімічної періодичної системи елементів та періодичного закону (рис. 1.35).

Зібрана вона як french fold – зовні патерн, усередині контент. Щоб прочитати його, листи потрібно розрізати, і вона вже ніколи не буде колишньою. Ще одна особливість – друк флуоресцентними фарбами.

					ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ	Лист
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		35

типографіці з дуже тонкими і точними полями, відстанями, кеглями (рис. 1.36). Це той дизайн, який стає класним не через яскраві кольори чи інноваційну ідею, а за рахунок того, як зібрані листи – все на місці. Палітурка книги Гая Стендінга «Прекарият» – це мінімум типографіки та графічних елементів, але разом вони створюють дивну композицію. Це приклад лаконічного дизайну, який чіпляє тим, що дратує.

Рисунок 1.36 – Оформлення книги Гая Стендінга «Прекарият»

1.1.4 Розробка і обґрунтування концепції дизайн-об'єкта

Посібник к.т.н., доцента Петрашук С. А. «Графічний дизайн та реклама» відноситься до навчального видання, що містить систематизовану інформацію наукового характеру, викладену в зручній формі для вивчення та викладання. Даний навчальний посібник розрахований на студентів магістерського рівня освіти спеціальності 022 Дизайн галузі знань 02 Культура і мистецтво та на практикуючих дизайнерів-графіків. Видання стосується реклами і містить багато кольорових зображень.

З точки зору інноваційних особливостей подачі матеріалу даний навчальний посібник відноситься до експериментальних. Він призначений для перевірки педагогічних інновацій і має випускатися обмеженим тиражем [18].

									Лист
									37
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата	ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ				

Навчальний посібник призначений для довготривалого і дуже активного використання. І в першу чергу має бути максимально зручним для читання і перегляду ілюстрацій та максимально надійним у використанні. Для цього вибираємо формат видання – А4 (210×297 мм).

Оскільки кількість сторінок більше за 130, то вибираємо тип покриття – тверда палітурка. Палітурна кришка цілокрита з кантами і прямим корінцем, так як видання розраховане на тривалу і інтенсивну експлуатацію. Покривний матеріал з припресованою прозорою полімерною плівкою, що підвищує образотворчі можливості палітурки та її зносостійкість. На палітурці розташований рисунок в обріз та назва «Графічний дизайн та реклама».

Оскільки у нас кольоровий друк з великою кількістю фотографій та зображень, то вибираємо крейдований папір для кольорового друку. Щільність паперу вибираємо від 90 до 115 г/м² як для багатосторінкових видань.

Характер інформації посібника – змішаний, тобто містить як зображення так і текст, а тому шрифт видання – середній.

Концепція оформлення видання повинна відрізнити цей підручник від традиційних книжкових рішень на українському ринку [19]. Дизайн книги має бути унікальним і не повинен ніде повторюватися. Завдяки ексклюзивному вигляду книга отримує підвищені шанси на комерційний успіх, оскільки така книга стає привабливою для покупця в магазині і яскраво виділяється серед інших видань. Оскільки посібник призначений для дизайнерів, то концепція видання – **«візуальна книга»**, тобто все: і будь-яке посилення, і список ілюстрацій, і шрифт – всі складові несуть в собі візуальність. В книзі повинен бути присутнім елемент простору, ритму. Все має рухатися в певній системі.

Для забезпечення максимальної інформативності представлення матеріалу навчального посібника, швидкості сприйняття інформації використовуємо інструменти швейцарської типографіки (шрифти без засічок, верстку в декілька колонок, контрастні кольори, асиметричні блоки).

В книзі присутня модульна сітка, але певні сторінки можуть бути зроблені в різних сітках. Ілюстрації повинні підкорятися книжковому формату і не

					ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ	Лист
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		38

конфліктувати з текстом. Візуальний матеріал дослідження не припускає формальної подачі.

1.2 Композиційна проробка джерела творчості

1.2.1 Вибір та стилізація композиційних елементів джерела творчості

Головним композиційним елементом джерела творчості – швейцарського стилю типографіки – є модульна сітка (конструкція). У друкарських композиціях в швейцарському стилі обов'язкове використання модульних сіток, головна умова яких при верстці – простота. Формат майбутньої композиції задається системою горизонтальних, вертикальних або похилих напрямних, які розбивають лист на кратні модулі (рис. 1.37 а). Сітка має бути простою та явною. Логічно продумана побудова композиції посилює ефект довірчого ставлення до продукту (рис. 1.37 б) [20].

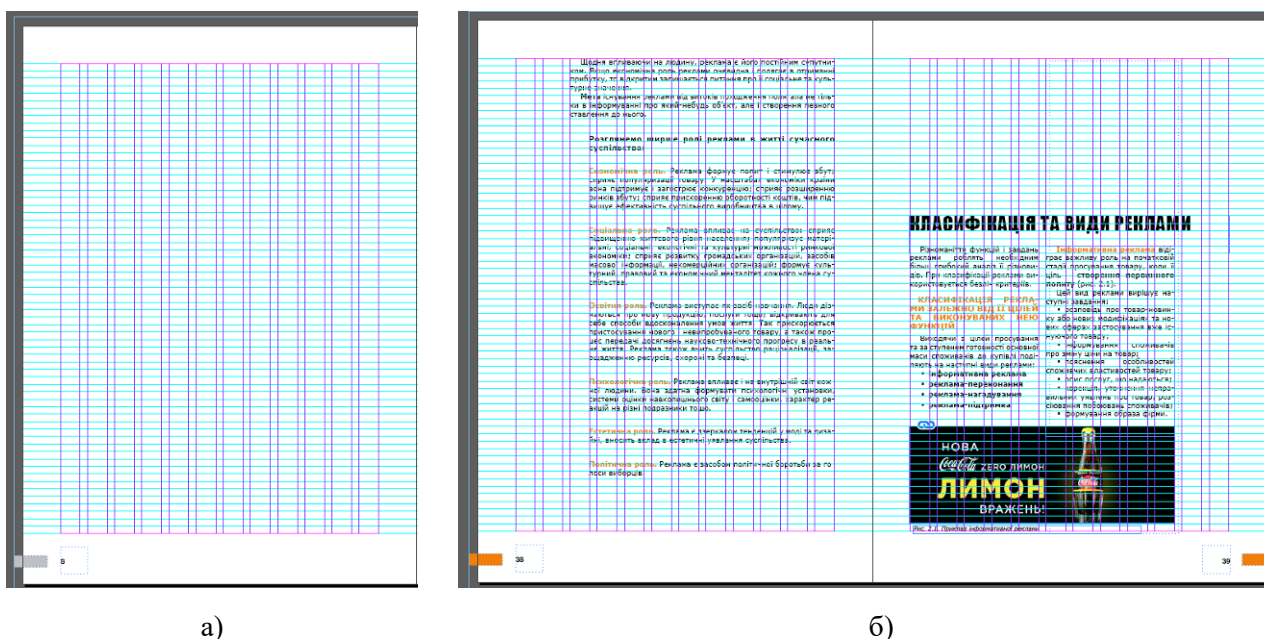

Рисунок 1.37 – Модульна сітка (а) і зверстаний по ній розворот книги (б)

Колір – це другий головний композиційний елемент швейцарського стилю, який можливий для використання в проектованому підручнику. Колір використовується в мінімальній кількості відтінків в одній композиції. Найчастіше – це однотонне заливання фону з використанням двох-трьох кольорів.

Таке рішення спочатку приваблює глядача, а надалі не заважає сприйняттю інформації (рис.1.38).

Рисунок 1.38 – Використання композиційного елементу колір в швейцарській типографіці

Шрифт – один з композиційних елементів в швейцарській типографіці, яка є джерелом творчості в дипломному проєкті. Швейцарські дизайнери створили новий вид шрифтів без засічок – гротески. Характерна ознака цих шрифтів є мінімальний контраст рисок або навіть повна його відсутність. Шрифт став рубаним, простим, легко читаним, без прикрас. Термін «гротеск» з'явився після створення Вільямом Кезлоном шрифту з такою назвою близько 1816 року. Робота над гротескними шрифтами проводиться і в теперішній час.

В швейцарському дизайні використовують мінімум шрифтів, щоб читачеві було простіше сприймати текст. Оптимально брати два-три різні шрифти: для заголовка, для основного тексту, та (якщо потрібно) для акциденції ключових абзаців. Можливо використання варіант Italic для виділення ключових моментів або цитат (рис. 1.39).

					<i>ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ</i>	Лист
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		40

Про рекламу знали ще здавна. Для різного роду продавців, які закликали до своїх лавок, різноманітні гасла на кшталт: «хороші, дешеві килими» тощо завжди були важливими атрибутами.

Але часи змінюються, а разом з ними змінюються і самі продавці. Сучасний ринок, сучасний продавець, сучасний споживач вимагають сучасних методів реклами.

ATL-РЕКЛАМА ТА BTL-РЕКЛАМА

Залежно від використовуваних засобів розміщення реклами та використання творчого підходу виділяють ATL-рекламу і BTL-рекламу.

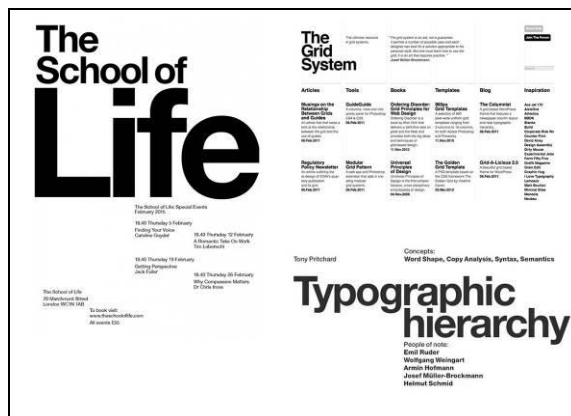
ATL – *above the line* (англ. над лінією). ATL – термін, який використовується для позначення рекламної інформації, що публікується в таких засобах поширення, як преса, радіо, телебачення, кіно, зовнішня реклама (банери, брендмауери, сіті-лайти тощо) і реклама на транспорті, а також стандартна друкована продукція (буклети, листівки тощо.)

Рисунок 1.39 – Використанням двох гротескних шрифтів у тексті та написання Italic в композиції сторінки книги

В при створенні друкованої продукції у швейцарському стилі типографіки характерно використання ще одного композиційного елементу – формату (рис. 1.40).

а)

б)

в)

Рисунок 1.40 – Формат : а) вертикальний; б)горизонтальний; в) квадратний

Для продукції швейцарської типографіки характерна наявність такого композиційного елементу як геометричний вигляд форми – площинний. Площинна форма характеризується розвиненістю за двома координатами при підпорядкованій третій. Прямокутні елементи найбільш зручні для організації життєвих процесів та орієнтації людини у просторі; прямокутні елементи легко

з'єднуються до груп; внутрішній простір прямокутних елементів неважко розділити на ньому подібні простори меншого розміру..

Таким чином, можливими композиційними елементами проектованого навчального посібника є конструкція, колір, шрифт, формат, форма.

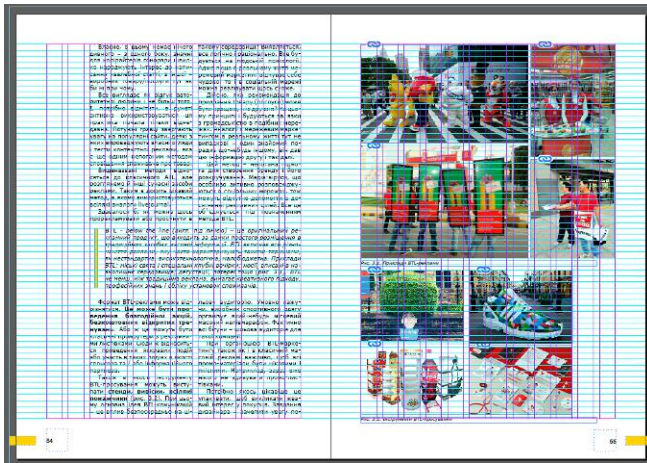
1.2.2 Вибір можливих головних композиційних принципів та засобів зв'язку

Візуальні характеристики швейцарського стилю включають розміщення елементів на математично побудованій сітці (конструкції) для створення єдиної композиції. Ця сітка повинна представляти текстову та візуальну інформацію у чіткій формі. Сітка забезпечує порядок та надає дизайну структуру.

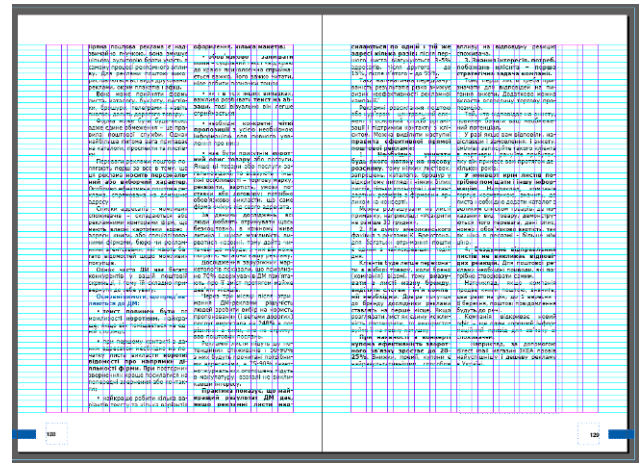
На основі простої модульної сітки (конструкції) в швейцарській типографіці допускається створювати різні за композицією сторінки в одній книзі: може бути верстка в одну колонку, в дві, тощо. Засіб зв'язку в такому випадку – нюанс. У нюансі зіставляються близькі стани будь-якої властивості (рис. 1.41).

Рисунок 1.41 – Сторінки книги, зверстані по одній конструкції модульної сітки

в)

г)

Рисунок 1.41, аркуш 2

Колір – головний композиційний елемент, який змушує погляд читача зупинитися. Для текстів здебільшого використовується чорний колір. У той час фон ілюстрації або колір паперу завжди яскравий. Створюється елементарний, але дуже ефективний контраст. Колір забирає увагу та спрямовує його на чорний текст, який у свою чергу доносить необхідну інформацію. Тобто засобом зв'язку для композиційного елемента колір слугує контраст (рис. 1.42).

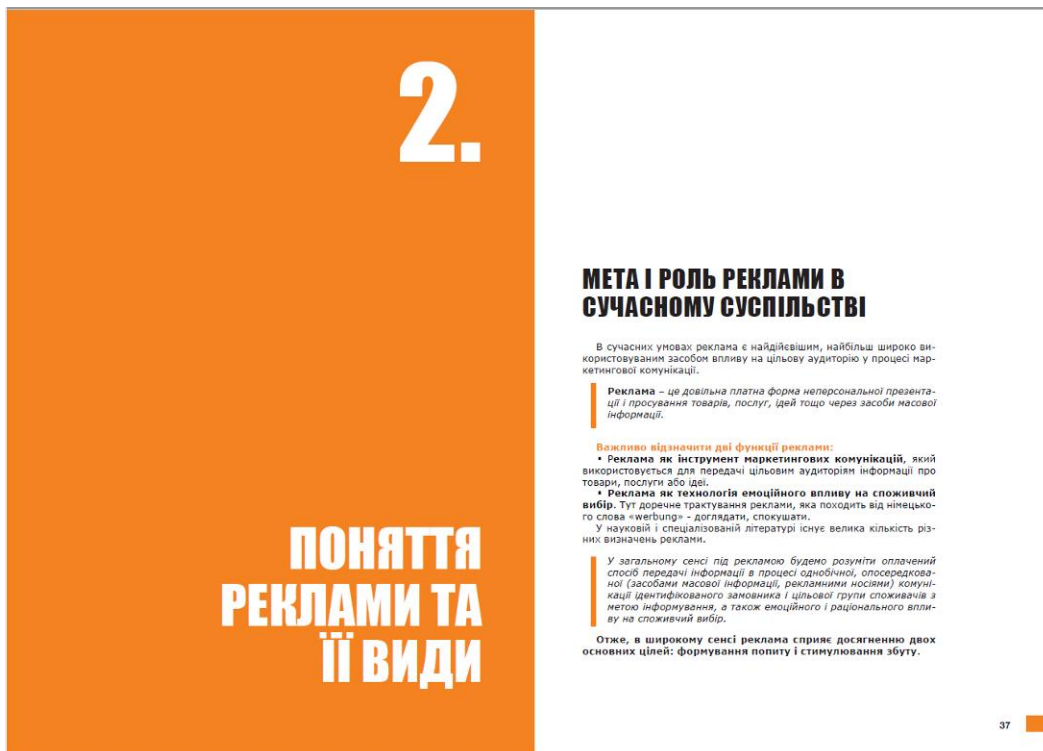

Рисунок 1.42 – Розворот книги з контрастом кольору

						Лист
						43
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		

ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ

Відповідно до принципів швейцарської типографіки в проєктованому посібнику пропонується використання двох гротескних шрифтів: один для тексту, другий – для заголовків, а для виділення ключових моментів – написання *Italic* основного шрифту тексту (рис. 1.39). Основний шрифт і шрифт в заголовках може подаватися як контраст величин (рис. 1.42).

Для швейцарської типографіки характерне вирівнювання тексту по лівому краю (рис. 1.40), а для книжної верстки – по ширині (рис. 1.41). Для проєктованого підручника можливе використання різних видів вирівнювання як в заголовках так і в тексті (рис. 1.42).

Також у швейцарському дизайні вільний простір, повітря є важливим елементом композиції. Він підкреслює інформаційні частини макета, робить їх помітнішими (рис.1.42).

Формат книги вибираємо вертикальний, розміром 210 на 295 мм, що є стандартним форматом для навчальних посібників.

Графічний дизайн книги є діяльністю, яка зорієнтована на візуальне втілення інформації та її закріплення на папері. Проектування візуальних комунікацій належить до сфери графічного дизайну, вимагає швидкого та якісного кодування змісту у візуальні структури, що повинні миттєво й точно декодуватись споживачами й впливати на них, крім інформаційного, ще й емоційно-образне враження, що посилює впливовість отриманої інформації [21]. Процес проектування графічного дизайну книги – це оптимізація комплексного впливу образних якостей зображувальних елементів за допомогою композиції. У графічному дизайні композиція бере на себе функції «змістового каркасу», подібного до каркасу споруд в архітектурному проектуванні, здатного миттєво засвідчити відповідність графічних звернень змісту, а отже й функціональному призначенню. Створюючи графічну продукцію, проєктувальник змушений здійснювати вибір елементів, які необхідні для точного відтворення змісту та створити з них певну цілісність – інформаційну структуру. Однак самі елементи мають бути максимально спрощені та узагальнені. Має бути відкинута все зайве.

					<i>ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ</i>	Лист
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		44

Таким чином в процесі проектування графічного дизайну книги мають використовуватися такі принципи композиційної організації твору, як смисловий та виразність графічної композиції книги.

1.3 Вибір та обґрунтування вихідних даних до проектування книги

1.3.1 Вибір та характеристика типу книги

Об'єкт проектування дипломного проекту – навчальний посібник «Графічний дизайн та реклама» Петрашук С. А. відноситься до типу видання – нехудожні книги.

Під навчальним посібником прийнято розуміти доповнення підручника або лекційного заняття джерелом знань з якоїсь дисципліни або предмету. Структурований він таким чином, щоб студент за короткий час мав можливість ознайомитися з ключовими фактами по темі.

Тобто навчальний посібник – це джерело в якому інформація викладається в достатній мірі коротко і ємно, часто тезами [22]. Його можна використовувати в цілях самостійного освоєння тієї чи іншої частини навчальної програми, оскільки формулювання, наведені в посібнику, зазвичай не вимагають додаткових роз'яснень з боку викладача.

Таким чином, навчальний посібник – це джерело, адаптоване для самостійного освоєння студентом. Наочні та ілюстровані джерела містять корисну візуалізацію різних фактів по темі.

Оскільки основними завданнями навчальних посібників є організація й активізація навчально-пізнавальної діяльності, підвищення рівня засвоєння навчального матеріалу, систематизація знань, формування умінь та навичок самостійності в навчально-пізнавальній діяльності, то результатом досягнення цих цілей у студентів є сформованість та закріпленість певних вмінь самостійної роботи, і як наслідок – професійне самовдосконалення.

При створенні навчальних посібників необхідно враховувати наступне:

					<i>ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ</i>	<i>Лист</i>
<i>Зм.</i>	<i>Лист</i>	<i>№ докум.</i>	<i>Підпис</i>	<i>Дата</i>		45

– навчальні книги повинні мати високий науково-методичний рівень, містити необхідний довідковий апарат;

– навчальні посібники мають бути написані в доступній формі, навчальний матеріал має бути пов'язаний з практичними завданнями, в книзі повинні просліджуватися тісні міжпредметні зв'язки.

1.3.2 Загальні вимоги до проектування книжок

1.3.2.1 Формат книги

Навчальний посібник повинен мати такий формат, який вміщуватиме велику кількість інформації і одночасно, не буде занадто великим, щоб можна було завжди брати з собою на заняття. Потрібно обрати формат в якому текст потрібного розміру не буде заважати читанню книги. Від характеру читання залежить розмір шрифтів і довжина рядка; довжина рядка безпосередньо пов'язана з форматом книги.

Вибір формату паперу теж є композиційними рішеннями, що визначає ті чи інші пропорції та розміри площини для верстки – сторінки книги.

Крім цих основних умов, на формат впливають й інші особливості. Іноді доводиться збільшувати формат, виходячи з характеру ілюстрацій, розміру таблиць, довжини формул та інших елементів, які можуть не вміщуватися у невеликий формат. Також при виборі формату для навчального посібника слід дотримуватися пропорцій між форматом та обсягом книги. Великий обсяг книги при малому форматі виробляє зовні неприємне враження та навпаки, малий обсяг при великому і навіть середньому форматі може зробити товщину незначною і тим самим зіпсувати зовнішній вигляд книги.

Даний посібник окрім тексту містить багато фотографій, ілюстрацій та таблиць різного розміру, для яких краще використовувати великий формат книги.

Тому для даного навчального посібника було обрано формат А4 210×297 мм (вертикальна орієнтація). Цей формат побудований по принципу золотого

					<i>ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ</i>	<i>Лист</i>
<i>Зм.</i>	<i>Лист</i>	<i>№ докум.</i>	<i>Підпис</i>	<i>Дата</i>		46

перетину. Він є зручним за розміром і дане навчальне видання не буде занадто товстим. Таку книгу буде зручно тримати в руках та носити з собою.

У вертикальному форматі книги вдало розміщується й потрібна довжина рядка. Читач не напружуючи очі може пересуватись з одного рядка на інший. В такому форматі і сам текст буде добре сприйматись.

Також формат А4 є звичним форматом книги в нашій країні, а тому це не буде відштовхувати читача від її придбання.

1.3.2.2 Зовнішнє оформлення книги

Найважливішою частиною вдалого дизайну книги є її зовнішнє оформлення. До зовнішнього оформлення відносяться такі елементи (рис.1.43):

1. Обкладинка – художнє рішення покриття книги, в якій укладено книжковий блок. Рішення обкладинки повинно бути умовно-декоративним, ясным, надавати книзі гарний зовнішній вигляд, але в той же час давати точну характеристику книги, розкривати її основний зміст, стиль і образний лад. На обкладинці повинні бути шрифтові елементи, що відображають основні заголовкові дані. Обкладинка буває твердою, м'якою та інтегральною.

2. Суперобкладинка. Одягається на палітурку або основну обкладинку, що приклеєна до книжкового блока, і тримається за допомогою клапанів – широких відворотів, що загинаються на внутрішній бік передньої та задньої стінок палітурки або основної обкладинки.

3. Форзац та нахзац. Форзац – складений навпіл аркуш паперу або конструкції з двох аркушів, що з'єднані смужкою тканини, що скріплює перший зошит книжкового блока з лицьовою сторінкою палітурки. Нахзац скріплює книжковий блок із задньою стороною палітурки, тобто це задній форзац. Зазвичай форзац і нахзац роблять однаковими, але немає проблем зробити їх різними.

Усі ці елементи книги виконують в першу чергу захисну та декоративну функцію. Від зовнішнього вигляду обкладинки залежить успіх самої книги.

Для проєктованого навчального посібника з кількістю сторінок більшою за 180 вибираємо тверду палітурку без суперобкладинки з форзацом та нахзацом.

					ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ	Лист
						47
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		

При виборі обкладинки для навчального посібника враховано те, що книга буде часто використовуватись. Тому вирішено розробити дизайн палітурки. Така обкладинка надасть книзі більшої функціональності, забезпечить її меншою зношуваністю, не дасть затиратись сторінкам і послугує якнайдовше. Також палітурка надасть книзі кращого візуального вигляду.

Рисунок 1.43 – Будова книги

1.3.2.3 Внутрішня будова книги

Верстка – це процес формування книжкових, журнальних та газетних сторінок заданого формату з різних видів текстів та ілюстративного матеріалу. Це один з основних процесів поліграфічного виробництва, в результаті якого друковане видання набуває завершеного вигляду.

Розглянемо оформлення всіх елементів книги, гортаючи книгу та знайомлячись з кожним із елементів по черзі, у тому порядку, в якому вони зустрічаються у книзі:

					ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ	Лист
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		48

- **авантитул** (від французького *avant* – перед і латинського *titulus* – напис, заголовок) – це перша сторінка книжкового блока, один з композиційно-декоративних елементів книги. На авантитулі розміщують деякі вихідні відомості, прізвище автора, назву книги, іноді – епіграф, посвячення (рис. 1.44). Фронтиспис – сторінка із зображенням, як правило, – на одному розвороті із титулом. Зображення має так чи інакше ставитись до змісту всієї книги в цілому (часто – це фото автора) (рис. 1.45).

Рисунок 1.44 - Авантитул

Рисунок 1.45 – Розворот фронтисписа з титулом

Верстають елементи оформлення на оптичній середині сторінки, інколи у верхній частині сторінки з виключкою вправо чи посередині. Тексти на авантитулі, як правило, тієї ж гарнітури, що і титул, але меншого кегля - не більше 12-14 пунктів. Авантитул може ще іменуватися фортитулом або вихідним листком. Колонцифру на авантитулі не ставлять;

- **титульний аркуш** (від латинського *titulus* – напис, заголовок) – заголовний лист видання, основний титульний елемент книги, на якому даються головні відомості про неї – прізвище автора, назву, жанр, місце і час видання, видавництво, марку видавництва, марку серії, номер тому. Як правило, титул розміщують на першій сторінці видання і він займає всю сторінку (рис. 1.46).

					ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ	Лист
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		49

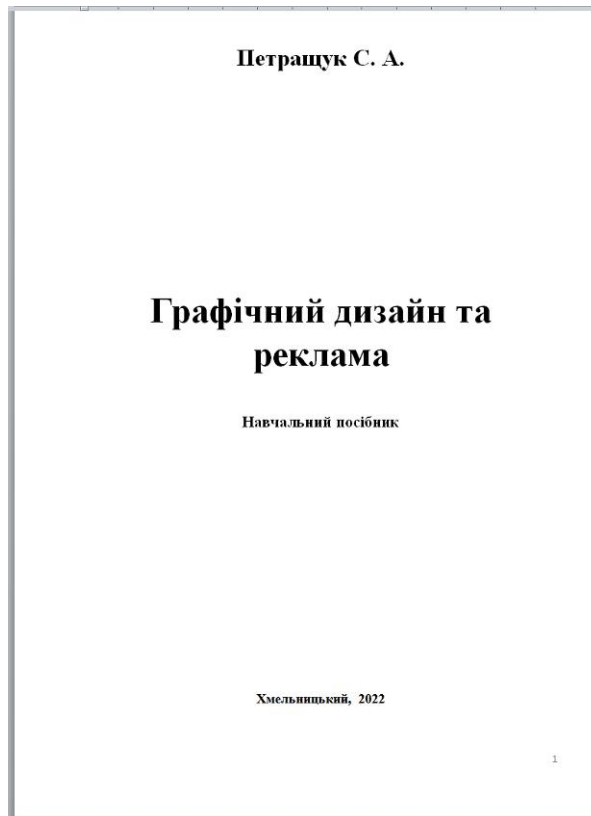

Рисунок 1.46 – Титульний аркуш навчального посібника
«Графічний дизайн та реклама»

За наявності авантажу, фронтисписа титул верстають на третій сторінці. Титульний аркуш повторює та доповнює відомості, поміщені на обкладинці, дає повніше уявлення про видання;

- **вихідні** відомості необхідні для бібліографічної обробки друкованого видання та інформування читача. Цей елемент не передбачає художнє оформлення, розміщується на титульному аркуші, його обороті чи останній сторінці і у всіх книгах виглядає стандартизовано (рис. 1.47).

					ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ	Лист
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		50

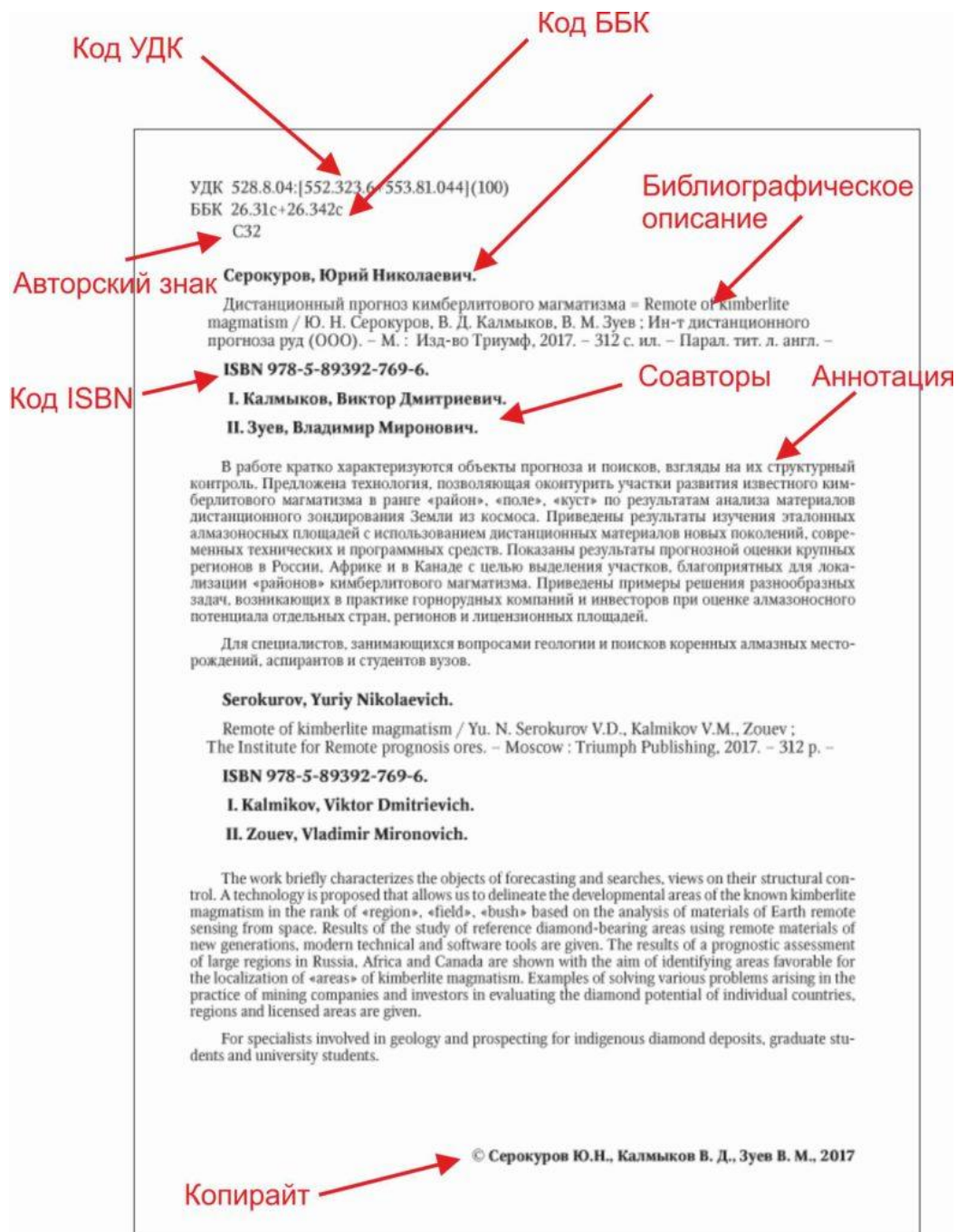

Рисунок 1.47 – Приклад вихідних даних для наукової книги

Для навчального посібника «Графічний дизайн та реклама» титульна сторінка розроблена за всіма рекомендаціями верстки посібників. На ній розміщена така інформація: назва посібника, автор, рік видання. Також добавлено графічні елементи дизайну даної книги;

- склад видання відображає зміст (рис.1.48). Даний елемент оформлення книги містять номери сторінок розділів, для зручнішого сприйняття

						Лист
						51
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата	ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ	

різні розділи позначають шрифтами різного розміру і використовують різні відступи окремих розділів.

ЗМІСТ	
	С
Вступ	6
Розділ 1 ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ РЕКЛАМИ ТА ГРАФІЧНОГО ДИЗАЙНУ	7
Умови зародження реклами	7
Стародавні форми рекламної діяльності	10
Середньовічний етап розвитку реклами	15
Виникнення і розвиток рекламної індустрії	18
З чого починалась українська реклама?	34
Розділ 2 ПОНЯТТЯ РЕКЛАМИ ТА ЇЇ ВИДИ	47
Мета і роль реклами в суспільстві	47
Класифікація та види реклами	48
Класифікація реклами залежно від її цілей та виконуваних нею функцій	49
Класифікація реклами за широтою охоплення аудиторії	53
Класифікація реклами по спрямованості на аудиторію	57
Класифікація реклами по предмету рекламної комунікації	59
Класифікація реклами за методами поширення	70
Класифікація реклами по стратегічним напрямкам	71
Розділ 3 СУЧАСНІ МЕТОДИ РЕКЛАМИ	76
АТЛ-реклама та ВТЛ-реклама	76
Нові методи в рекламі	82
Розділ 4 ПЛАНУВАННЯ РЕКЛАМНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. РЕКЛАМНА КАМПАНІЯ	85
Суб'єкти рекламного ринку і спеціалізації в області реклами	85

Рисунок 1.48 – Перша сторінка змісту навчального посібника «Графічний дизайн та реклама»

- віньєтки і шмуцтитули. Шмуцтитул – це окремий титульний аркуш розділу книги. Тут розміщується назва розділу, заголовок великої рубрики книги, іноді епіграфи, ілюстрації. Віньєтки – це зображення або графічні елементи, що завершують розділ книги.

В проєктованому навчальному посібнику для виділення початку і кінця розділів запропоновано використання даних елементів книги;

- виділення **приміток** та важливих **зауважень**. Для того, щоб виділити в навчальному посібнику примітки або якусь важливу інформацію,

потрібно використати символічні графічні елементи та виділення кольором для привернення уваги.

1.3.3 Вибір і характеристика пакета матеріалів

Для замовлення друку книги в друкарні потрібно знати про 2 основні параметри паперу – тип та щільність [23].

Типи паперу бувають такі: офсет (переважно для ч/б друку), крейдований (глянцевий або матовий – для кольорового друку) та дизайнерський (тонований та/або фактурний – для преміальних видань, тут є величезна різноманітність, тому його вибирають за каталогами і як правило роблять тестовий друк, тому можуть виникати спотворення при накладці кольору на тонований фон або на фактуру паперу).

Щільність паперу визначає ступінь її тонкості, а отже, прозорості та гнучкості. Папір від 200-250г/м² це вже власне картон.

Для ілюстрованих книг або видань з великою кількістю схем, графіків та інших візуальних елементів вибираємо кольоровий друк на крейдованому папері. Це папір, покритий крейдованим шаром, який не дає фарбі «провалюватися» в фактуру паперу і зберігає т.ч. яскравість; як правило для блоку використовують глянсову крейду щільністю 150г/м² – для гарної якості кольорових зображень). Але для об'ємних багатосторінкових книг з міркувань ваги можна розглядати і 90- і 115-грамову крейду. Кольоровий друк на крейдованому папері значно дорожчий за ч/б, але ілюстрації будуть чіткішими і контрастнішими.

Для текстових книг та книг із графічними ілюстраціями вибирають ч/б друк на офсетному папері. Офсет – це матовий папір, бюджетний за ціною. 65 г/м² – щільність вибирають для бюджетного чи тестового друку: сторінки при цьому дещо просвічуватимуть. 80-грамовий офсет дещо дорожчий, але щільніший і біліший, тому й використовується найчастіше. Для елітних видань може використовуватися ще щільніший офсет, або дизайнерський папір.

					<i>ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ</i>	<i>Лист</i>
<i>Зм.</i>	<i>Лист</i>	<i>№ докум.</i>	<i>Підпис</i>	<i>Дата</i>		53

Обкладинка буває твердою (картон з крейдованим папером та матовою або глянсовою плівкою), м'якою та інтегральною. У випадку твердої палітурки зберігаються шиті книжкові зошити, що робить термін придатності книги максимальним. Для твердої палітурки можна робити як прямий корінець, так і скруглений (для багатосторінкових книг), що підвищує статус, розкриття і довговічність книги. Як обкладинку твердої палітурки використовується картон, обтягнутий попередньо запечатаним і відламінованим папером.

У разі м'якої палітурки в найбільш поширеному варіанті КБС (клеєве безшвейне скріплення) книжковий блок також друкується зошитами, але перед кріпленням до обкладинки їх «корінці» зрізаються і «садаються» на термоклей.

Інтегральна обкладинка поєднує в собі елементи і твердої, і м'якої палітурки, відрізняється гнучкою (або псевдотвердою) обкладинкою і вибирається як правило для бізнес-книг, наукових та інших нехудожніх видань для досягнення статусного вигляду. Така обкладинка відносно дорога та розраховується індивідуально.

Ще існують обмеження по палітуркам по обсягу книг. Тип палітурки – твердий або м'який – повинен відповідати кількості сторінок у книзі. Брошури при об'ємі менше ніж 80 сторінок або товщині корінця менше ніж 3мм робляться в м'якій обкладинці на скобі. Однак малосторінкові книги можна виконати і в твердій палітурці, «наздогнавши» товщину корінця до 3 і більше міліметрів за рахунок вибору щільного паперу. При об'ємі книги від 80 сторінок можна вибрати м'яку обкладинку КБС (до 800 сторінок) або тверда обкладинка з прямим або скругленим корінцем (до 1280 сторінок). При обсязі книги понад 1280 сторінок рекомендується поділити її на декілька томів.

Оскільки у нас кольоровий друк з великою кількістю фотографій та зображень, то вибираємо крейдований папір для кольорового друку. Щільність паперу вибираємо від 90 до 115 г/м² як для багатосторінкових видань.

Кількість сторінок об'єкта проектування більше ніж 130, тому вибираємо тип покриття – тверда палітурка (картон з крейдованим папером та матовою або глянсовою плівкою). Палітурна кришка цілокрита з кантами і прямим або округленим корінцем, так як видання розраховане на тривалу і інтенсивну

					ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ	<i>Лист</i>
<i>Зм.</i>	<i>Лист</i>	<i>№ докум.</i>	<i>Підпис</i>	<i>Дата</i>		54

експлуатацію. Покривний матеріал з припресованою прозорою полімерною плівкою, що підвищує образотворчі можливості палітурки та її зносостійкість.

1.3.4 Складання пакета вихідних даних до проектування

До пакета вихідних даних входять наступні відомості:

- назва об'єкта – навчальний посібник «Графічний дизайн та реклама», автор Петрашук С.А.;
- призначення об'єкта – сприяння в практичній рекламній діяльності та в оволодінні навчальною дисципліною «Технології та методи реклами», ефективній організації самостійної освітньої діяльності, здійсненні самоконтролю набутих знань з дисципліни;
- група споживачів – навчальний посібник призначений для студентів другого (магістерського) рівня освіти спеціальності 022 «Дизайн» галузі знань 02 «Культура та мистецтво» виду підготовки «Графічний дизайн та реклама». Отже вікова категорія для якої він призначений – студенти віком від 22 до 25 років. Така вікова категорія – це молоді люди, яких цікавить яскрава література, її зовнішній вигляд, якісні фотографії;
- формат видання А4 (210×297 мм);
- матеріал сторінок – крейдований папір щільністю 90 г/м² для кольорового друку; тверда обкладинка – картон з крейдованим папером та матовою або глянсовою плівкою, кількість сторінок від 175 до 200;
- особливі вимоги до експлуатації об'єкта – видання призначено для довготривалого та інтенсивного використання, можливо використання в якості подарунка;
- по складу інформації видання є змішаним (оскільки передбачається щонайменше 30 % ілюстрацій); по способу організації – однотомне; по періодичності – неперіодичне; по цільовому призначенню – навчальне видання.

					ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ	Лист
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		55

2 ТВОРЧА РОЗРОБКА ІДЕЙ ОБ'ЄКТУ ПРОЕКТУВАННЯ

2.1 Розробка ескізів ідей та їх загальна характеристика

Об'єктом дослідження даного дипломного проекту є графічне оформлення навчального посібника «Графічний дизайн та реклама» Петрашук С. А. засобами та методами графічного дизайну.

В книзі досліджено історію розвитку реклами та графічного дизайну від стародавніх часів до початку XXI ст., систематизовано базові класифікації реклами, наведено сучасні ефективні методи реклами, визначено суб'єкти рекламного ринку, спеціалізації в області реклами та цілі рекламної кампанії для планування рекламної діяльності, визначено основні компоненти фірмового стилю, досліджено художню стилізацію як інструмент візуалізації графічного рекламного образу, сформовано етапи проведення рекламних досліджень для здійснення проектної діяльності дизайнера реклами.

Перед розробкою ескізів ідей оформлення навчального посібника був проведений аналіз верстки та графічного оформлення вже існуючих книжкових видань. Важливим в концепції оформлення є те, що в навчальній літературі головним має бути саме навчальна інформація (текст, фотографії, таблиці тощо). Тому існують певні вимоги до розробки навчальної літератури.

Було обрано поєднання класичної верстки з сучасним графічним оформленням в стилі швейцарської типографіки.

Після обраного стилю для книги було обрано формат видання. Для даного підручника обрано формат А4 (210×297 мм) вертикальної орієнтації. На вибір вертикального формату А4 вплинув зміст самої інформації книги. Вона містить багато ілюстрацій, фотографій та таблиць, а формат А4 – оптимальний варіант формату, в якому текст буде читабельним, а зображення можна буде добре розглянути та зрозуміти.

Після обраного формату почався підбір гротескних шрифтів для підтримки швейцарського стилю. Одним із таких шрифтів став Вердана (англ. Verdana) – гуманістичний гротеск, створений 1996 року Метью Картером для компанії

Microsoft [24]. Особливістю Verdana є відсутність зарубок букв і їхній збільшений розмір за рахунок зменшення міжрядкового інтервалу. Verdana не має засічок, а літери збільшені за рахунок зменшення міжрядкового інтервалу, тому шрифт добре читається і при маленькому розмірі (рис. 2.1).

Другим шрифтом став відомим шрифт Impact – це шрифт в індустріальному або гротескному стилі, розроблений Джеффри Лі в 1965 р. і випущений ливарним підприємством Stephenson Blake в Шеффілді. Він добре відомий тим, що був включений в основні шрифти для пакета Web і поширювався з Microsoft Windows, починаючи з Windows 98 (рис. 2.2).

Третім із шрифтів, що розглядались, був шрифт Helvetica – широко використовувана гарнітура без зарубок, розроблена в 1957 році швейцарським друкарем Максом Мідінгер за участю Едуарда Хоффмана. Особливості Гельветики включають величезну висоту, завершення штрихів на горизонтальних або вертикальних лініях і незвично вузький інтервал між буквами, які в поєднанні надають їй строгий, солідний зовнішній вигляд (рис. 2.3).

Останнім із шрифтів, що розглядались для верстки книги, був Futura – типовий представник гротескного шрифту, створений між 1924 і 1926 роком німецьким дизайнером Паулем Реннером. Оригінальна Футура має особливості, які вказують на її німецьке походження. Зокрема, верхні виносні елементи малих знаків спроектовані вище прописних. Це покращує вид тексту на будь-якій мові.

Аа Бб Вв Гг Дд Ее
 Єє Жж Зз Ии Іі Її Йй
 Кк Лл Мм Нн Оо Пп Рр Сс
 Тт Уу Фф Хх Цц Чч
 Шш Щщ Ъь Юю Яя
 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Рисунок 2.1 – Шрифт Verdana

Аа Бб Вв Гг Дд Ее
Єє Жж Зз Ии Іі Її Йй
Кк Лл Мм Нн Оо Пп Рр Сс
Тт Уу Фф Хх Цц Чч
Шш Щщ Ъь Юю Яя
0123456789

Рисунок 2.2 – Шрифт Impact

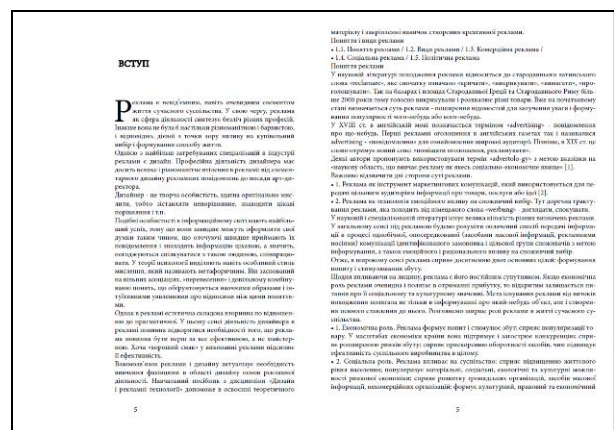
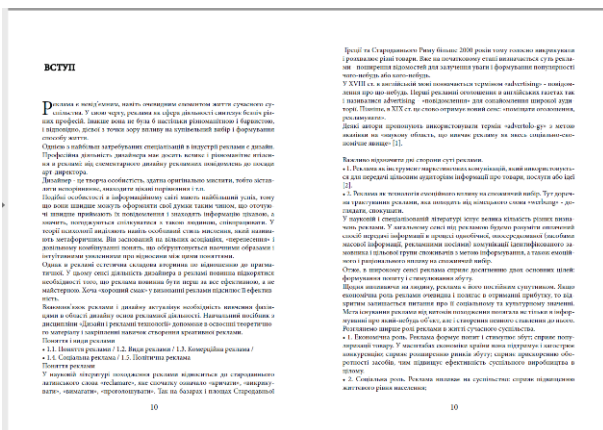
Аа Бб Вв Гг Дд Ее
 Єе Жж Зз Ии Іі Їй
 Кк Лл Мм Нн Оо Пп Рр Сс
 Тт Уу Фф Хх Цц Чч
 Шш Щщ Ъь Юю Яя
 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Рисунок 2.3 – Шрифт Helvetica

Аа Бб Вв Гг Дд Ее
 Єе Жж Зз Ии Іі Їй
 Кк Лл Мм Нн Оо Пп Рр Сс
 Тт Уу Фф Хх Цц Чч
 Шш Щщ Ъь Юю Яя
 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Рисунок 2.4 – Шрифт Futura

Далі, виходячи з формату видання, обрали ідеї верстки всього тексту: в одну чи декілька колонок З аналізу варіантів верстки стало зрозумілим, що занадто широкий рядок швидко втомлює зір читача (рис. 2.3 а, б). А занадто короткий впливає на естетичний вигляд тексту, оскільки більшість слів не поміщається повністю в рядок і відбувається перенос. Тому найоптимальніший варіант – використовувати суміщення одно колонкового та двох колонкового поділу тексту (рис. 2.3 в, г). Такий варіант забезпечить логічний, ергономічно-зручний перехід погляду читача від одного рядка до іншого. Такі варіанти верстки характерні для швейцарського дизайну, коли на основі простої модульної сітки верстаються різні композиції тексту сторінок.

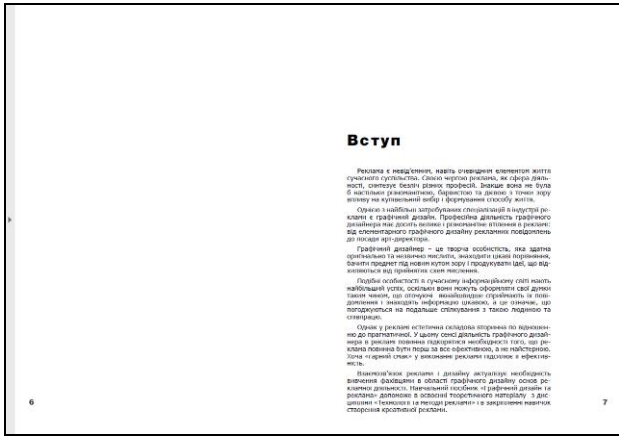

а) б)

Рисунок 2.3 – Ідеї верстки розворотів книги

					Лист
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата	58

ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ

в)

г)

Рисунок 2.3, аркуш 2

Оскільки в книзі наявна велика кількість фотографій та зображень, то ідеї пропозиції верстки сторінок з фото такі: верстка фотографій в обріз (рис.2.4 а, б) та без обрізу (рис. 2.4. в, г)

а)

б)

в)

г)

Рисунок 2.4 – Ідеї верстки розворотів книги з фотографіями

Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата
-----	------	----------	--------	------

Для підтримки швейцарського дизайну в книзі пропонується виділити своїм кольором кожний розділ (рис. 2.5). Ідея підбірки кольорів – від теплої гами до холодної.

Рисунок 2.5 – Ідея виділення кольором початку розділів

Обрано гармонійне поєднання кольорів. Для першого розділу використаний колір в колірній системі СМУК: С=0%, М=95%, Y=85%, К=0%. В другому розділі – СМУК: С=0%, М=60%, Y=100%, К=0%. В третьому розділі – СМУК: С=0%, М=15%, Y=100%, К=0%. В четвертому розділі – СМУК: С=50%, М=0%, Y=100%, К=0%. В п'ятому розділі – СМУК: С=90%, М=0%, Y=80%, К=0%. В шостому розділі – СМУК: С=80%, М=0%, Y=30%, К=0%. В сьомому розділі – СМУК: С=100%, М=60%, Y=0%, К=0%. В восьмому розділі – СМУК: С=63%, М=100%, Y=0%, К=0%. В дев'ятому розділі – СМУК: С=1%, М=100%, Y=26%, К=0%.

Нумерація сторінок відповідно до традицій книжкової верстки пропонується внизу сторінок (рис. 2.4).

2.2 Порівняльний аналіз варіантів-ідей, вибір головної та розробка варіантів-пропозицій

Після розгляду заголовків (рис. 2.6, 2.7), зверстаних за допомогою ряду гротескних шрифтів (див. п. 2.1), у навчальному посібнику пропонується використання цих двох шрифтів для тексту: Impact – для заголовків, Verdana – для основного тексту, а для виділення ключових моментів – написання Italic основного шрифту Verdana (рис. 2.8).

					ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ	Лист
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		60

**КРИТЕРІЇ ВИБОРУ ЗАСОБІВ
ПОШИРЕННЯ РЕКЛАМИ**

Verdana Bold

**КРИТЕРІЇ ВИБОРУ ЗАСОБІВ
ПОШИРЕННЯ РЕКЛАМИ**

Impact Regular

**КРИТЕРІЇ ВИБОРУ ЗАСОБІВ
ПОШИРЕННЯ РЕКЛАМИ**

Helvetica Bold

**КРИТЕРІЇ ВИБОРУ ЗАСОБІВ
ПОШИРЕННЯ РЕКЛАМИ**

Futura Medium

Рисунок 2.6 – Підбір шрифту для заголовків

С другой стороны постоянное информационно-пропагандистское обеспечение нашей деятельности представляет собой интересный эксперимент проверки систем

Verdana Regular

С другой стороны постоянное информационно-пропагандистское обеспечение нашей деятельности представляет собой интересный эксперимент проверки систем

Impact Regular

С другой стороны постоянное информационно-пропагандистское обеспечение нашей деятельности представляет собой интересный эксперимент проверки систем

Helvetica Thin

С другой стороны постоянное информационно-пропагандистское обеспечение нашей деятельности представляет собой интересный эксперимент проверки систем

Futura Medium

Рисунок 2.7 – Підбір шрифту для основного тексту

Також для виділення ключових моментів окрім написання *Italic* основного шрифту Verdana пропонується використання кольорової плашки вертикальної орієнтації в кольорі розділу (рис. 2.8). Означення по тексту підручника пропонується виділяти кольором розділу (рис. 2.8). Кегль шрифту для заголовків беремо 29 пт, для основного тексту 11 пт.

					ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ	Лист
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		61

ДРУКОВАНА ПОЛІГРАФІЧНА РЕКЛАМА

Друкована поліграфічна реклама – один з основних видів реклами, виготовлений поліграфічним способом.

Друкована реклама направлена, в першу чергу, на зорове сприйняття цільовою аудиторією інформаційного повідомлення. Тому зразки реклами друкованого типу володіють надзвичайно високою проникною здатністю.

Переваги і недоліки друкованої реклами представлені в табл. 7.1.

Всі засоби друкованої реклами можна поділити на дві групи:

- рекламно-каталожні видання
- рекламно-подарункові видання.

Рекламно-каталожні видання

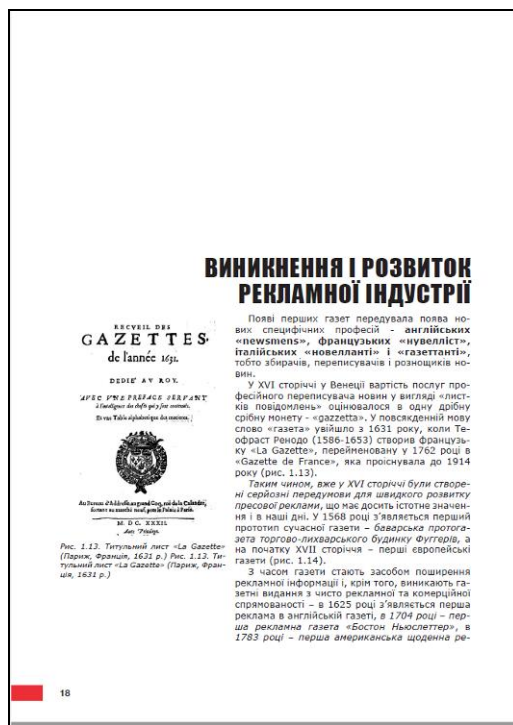
Рекламно-каталожні видання – видання, що рекламують конкретні види товарів, продукції та послуг, в їх художньому оформленні обов'язково мають бути присутні елементи фірмової символіки, координати організатора-замовника.

За змістом діляться на наступні канали (каталог, проспект, буклет, афіша, плакат, рекламні листівки, рекламні вкладки в покупки, флайєр, телефонні довідники)

Каталог – це добре ілюстроване багатосмугове сброшюване видання (рис. 7.1). Іноді листи не брошурують, а скріплюють в спеціальній папці-швидкозшивачі, яка служить обкладинкою.

Рисунок 2.8 – Приклад використання шрифтів і кольорів в тексті підручника

Для виділення заголовків підрозділів розглядається варіант з плашкою (рис. 2.8 а) та без плашки (рис. 2.8 б). Для підтримки швейцарського дизайну приймається варіант заголовку без кольорової плашки.

а)

б)

Рисунок 2.9 – Варіанти подачі заголовків

									Лист
									62
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата					

Варіанти композиції виділені кольором сторінок розділів представлені на рис. 2.10. Найбільш збалансованим виглядає варіант, представлений на рис. 2.10 в. Також було прийнято рішення закінчувати таким самим кольором і кінець розділу (рис. 2.11).

Рисунок 2.10 – Варіанти сторінок розділів

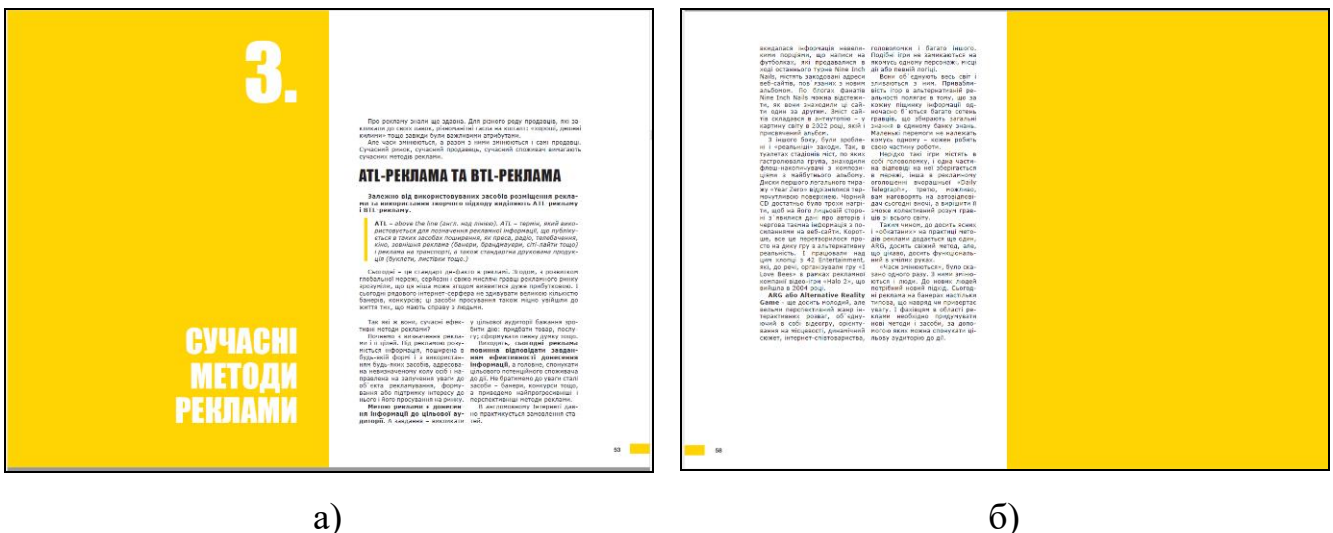

Рисунок 2.11 – Виділення кольором початку і кінця підрозділа

Всі розділи в кольорі представлені на рисунку 2.12.

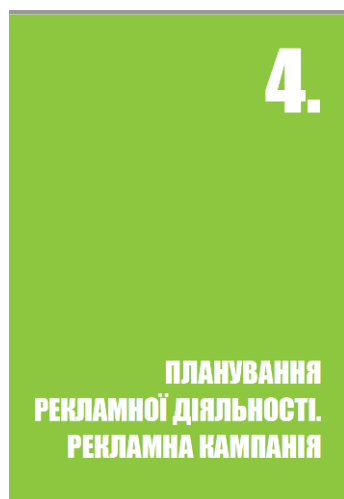
а)

б)

в)

г)

д)

е)

є)

ж)

з)

Рисунок 2.12 – Виділення кольором розділів книги

					ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ	Лист
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		64

Використовуючи просту модульну сітку (рис. 2.13) приходимо до використання найоптимальнішого варіанту верстки – використовувати суміщення одно колонкового (рис. 2.14) та двох колонкового поділу тексту (рис. 2.15), також верстка в колонки різного розміру (рис. 2.16). Така верстка характерна для швейцарської типографіки, коли на основі простої модульної сітки верстаються різні композиції тексту розворотів книги. Верстка фотографій в кінцевому варіанті – без обрізу (рис. 2.17).

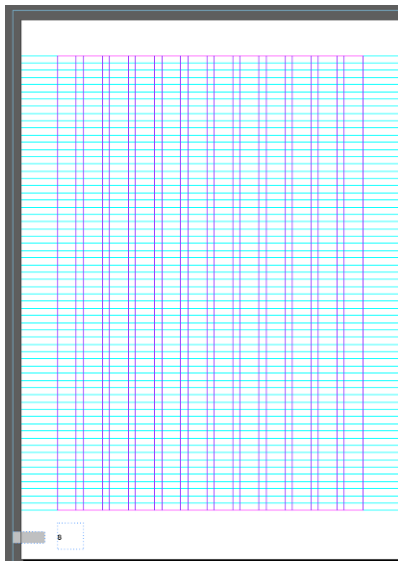

Рисунок 2.13 – Модульна сітка для верстки підручника

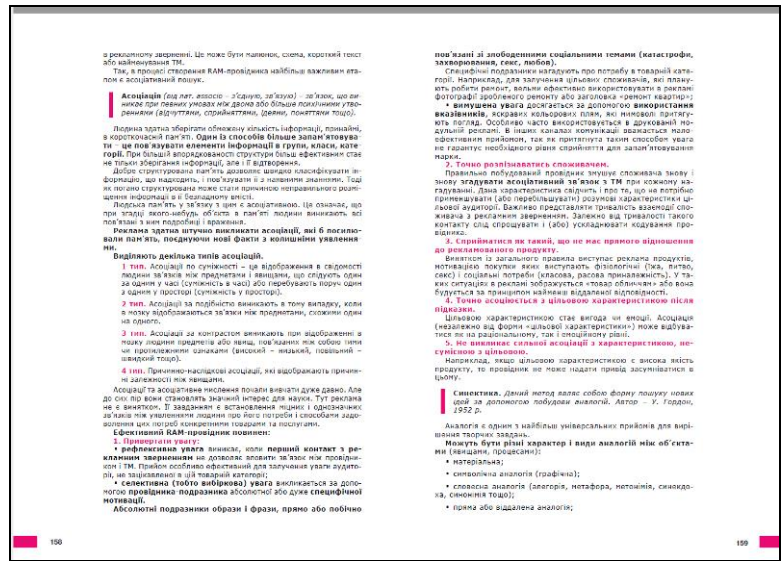

Рисунок 2.14 – Розворот книги з одно колонковою версткою

Рисунок 2.15 – Розворот книги з двох колонковою версткою. Колонки різного розміру

Рисунок 2.16 – Розворот книги з суміщеною одно – та двох колонковою версткою

а)

б)

Рисунок 2.17 – Приклади верстки зворотнів з фото

Варіанти графічного оформлення нумерації сторінок показані на рис. 2.18: на рис. 2.18 (а) нумерація сторінок представлена в нижній частині формату і вирівняна по нижній границі тексту в кольоровій квадратній плашці; на рис. 2.18 (б) представлений варіант верстки нумерації сторінки у нижньому колонтитулі з акцентом на колір прямокутної плашки. Для верстки підручника вибираємо другий варіант представлення нумерації сторінок.

а)

Рисунок 2.18 – Варіанти представлення нумерації на сторінці підручника

					Лист
					66
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата	ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ

художники, театральні, які не обмежувалися тільки декоративними та варіантними ослоніями. Використовували не тільки газети, напівденні листівки, навіски, а й жива натура (тварини і птахи в клітках, риби в акваріумах, люди, що демонструють скарби тощо).

Данні дослідники поглиблюють, оформлюють діяльність, що сприяє просуванню товарів, із зародження рекламного дизайну. Гетер художньо-облагодотворення діяльність художника почала набувати риси прагматичності, тобто у нею оформується мета – залучення покупця. Поступово з'являються і фанеці в області реклами: вітринні декоратори, плакатисти тощо.

У другій половині XVII ст. з'являються перші друковані театральні афіші. В цей час були широко поширені плакати, наприклад вручну, які виконувалися фарбою на полотні або прямо на стінах будинків.

Найважливіший етап розвитку рекламної діяльності став являтися промисловим переворотом, який відбувався в різних країнах з кінця XVIII століття (Англія) до кінця XIX століття.

Винахід і впровадження у виробництво верстатів і машин стало чинником масового виробництва товарів і породило проблему збуту, вирішення якої було б неможливим без реалізації комплексу стимулюючих заходів, а отже, і реклами.

Завдання реалізації товарів приводить до розвитку інфраструктури – будівництва доріг, по яких перевозяться не тільки товари, але й рекламна інформація про них: мережі збутових організацій і торгових підприємств.

Виникла проблема комунікації (зокрема «спотій-кувати» – наглядний службовець), яка має суттєве значення і в сучасному рекламному бізнесі.

Податок на рекламу і посилення конкуренції за місця для розміщення реклами призводять виникнення такої форми реклами як переносна. У 1820-х роках з'являються перші люди з рекламними плакатами (рис. 2.16).

В 1829 році з'являється перша реклама на транспорті. Го Шиллер відкрив перші рекламні лінії омнібусів в Лондоні. З моменту їх появи на них розміщувалися реклама (рис. 2.17).

Велике значення для розвитку друкованій та промові реклами мав винахід французького художника Луї Дагером в 1839 році позитиву дагеротипу, що став основою для розвитку фотографії.

Використання фотографічних знімків для ілюстрації рекламних повідомлень комерційного характеру, позитивні листівки і позитивні історії підвищили ефективність рекламної промови. Це, в першу чергу, пов'язано з тим, що фотографічні зображення рекламних товарів викликають значно більше довіри споживачів, ніж малюнки (рис. 2.18).

В 1844 році у Великобританії був надрукований перший довідник рекламодателя – «Advertiser's guide to the Mechanics Press of the UK», перший докладний каталог британської преси.

В 1854 році у залізничних кіосках в Польщі, розпочав, можливо, перші плакати з фотографічними зображеннями (рис. 2.19).

Жюль Шарль в 1865 році надрукував перші афіші з великими кольоровими ілюстраціями (рис. 2.20).

У 1876 році уряд Великобританії провів першу спеціалізовану рекламну кампанію з інформованими про переваги державних закладів, страхування життя, був надруковано мільйон рекламних листівок.

У 1890 році вперше використано значення у рекламі, так у рекламі «Групового мислення» використовуються репродукції портре-

б)

Рисунок 2.18, аркуш 2

Таблиці в підручнику запропоновано верстати по ширині сторінки (рис. 2.19)

Структура будь-якого публічного виступу, в тому числі і ділової презентації, будується відповідно до основних принципів композиції, таких як: послідовність, цілісність, гармонія, структурованість тощо.

Будівельний замічений твір має містити в собі наступні частини:

- вступ (вступора, зав'язка);
- основна частина (розвиток теми);
- кульмінація;
- висновок (фінал, розв'язка).

Процес проведення презентації включає в себе кілька етапів, кожен з яких передбачає підготовку матеріалу особливого роду (табл. 9.1) у.

таблиця 7.1 Переваги та недоліки основних засобів поширення реклами

Етапи	Зміст	Мета
Вступ	Здійнюється постановка проблеми, з'являються головні положення і створюється контекст повідомлення з використанням різних засобів (музичний фон, заставки, зовнішній вигляд доповідача, тон і манера спілкування тощо)	Залучення уваги і встановлення контакту і довіри з аудиторією, введення і зноування презентації
Презентація	Надаються матеріали, які становлять презентацію і просять позицію доповідача: - факти; - графіки; - картинки; - анекдоти тощо.	Розповідь про суть і деталі презентації
Питання/відповідь	Проявляється ставлення клієнта /партнера щодо положень презентації і пропозицій доповідача. Також демонструються додаткові можливості при роботі з запереченнями, питаннями, доповіднями тощо.	Розвиток діалогу з клієнтом/партнером; встановлення зворотного зв'язку з аудиторією.
Висновок	Закріплення в пам'яті точних формулювань, основних положень, переклад інформації в залишкові знання	Повторна концентрація на проблемі; закріплення інформації; залучення до спільного осмислення проблеми; стимулювання до цільової дії (укладення контракту, покупка товару тощо)

В даний час існує безліч засобів, за допомогою яких є можливість значно підвищити якість і ефективність презентації. Серед них особливо відзначимо електронні. Ізномітні презентаційні обладнання і можливості програмних продуктів покращують процес групового спілкування, допомагаючи нівелювати відсутність лекторських навичок, створити видовищність і привернути увагу, сприяти запам'ятовуванню інформації.

Рисунок 2.19 – Приклад верстки сторінки з таблицею

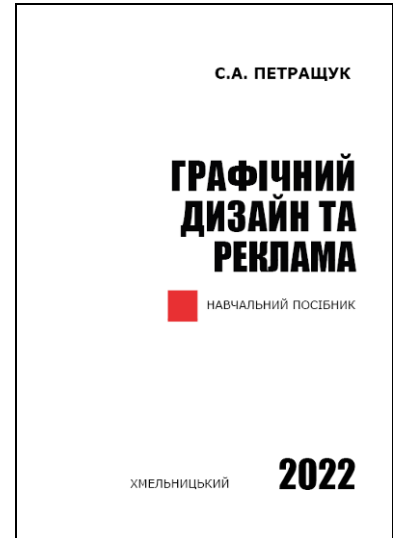
Варіанти верстки титульної сторінки підручника показані на рис. 2.20. Для друку прийнятий варіант шрифтової композиції з рис. 2.20 (е).

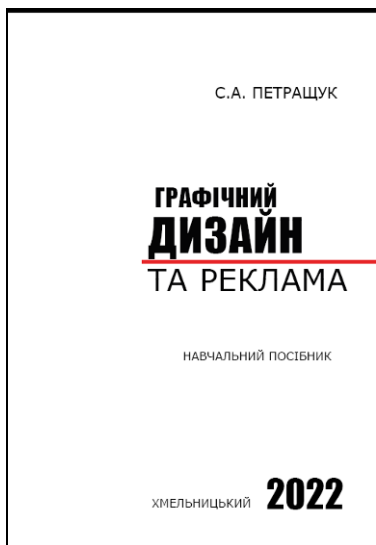
а)

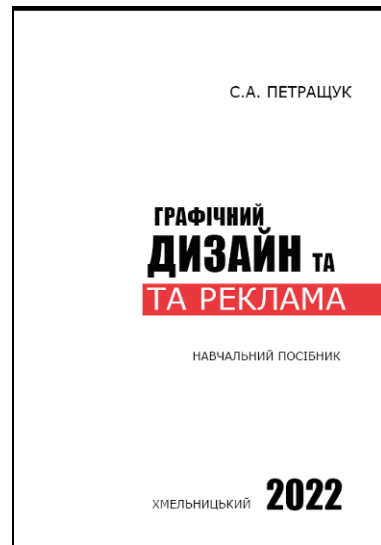
б)

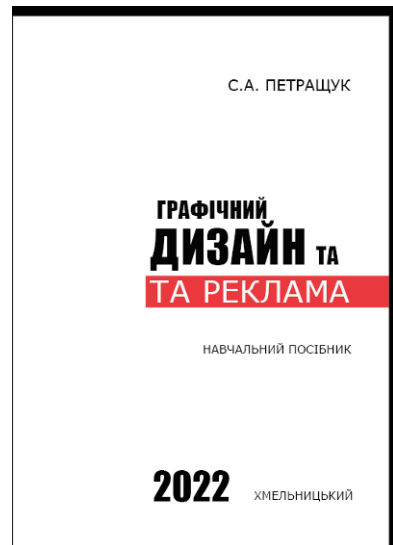
в)

г)

д)

е)

Рисунок 2.20 – Варіанти компоновки титульної сторінки

Варіанти представлення змісту в підручнику показані на рис. 2.21. Для друку прийнято варіант з рис. 2.21 (б).

					<i>ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ</i>	Лист
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		68

ЗМІСТ	ВСТУП	10
1.	ІСТОРИЯ РОЗВИТКУ РЕКЛАМИ ТА ДИЗАЙНУ	
	1.1 Умови зародження реклами	10
	1.2 Стародавні форми рекламної діяльності	10
	1.3 Середньовічний етап розвитку реклами	10
	1.4 Виникнення і розвиток рекламної індустрії	10
	1.5 Розвиток реклами і дизайну в Україні	10
2.	ПОНЯТТЯ РЕКЛАМИ ТА ЇЇ ВИДИ	
	2.1 Мета і роль реклами в суспільстві	10
	2.2 Види реклами, їх характеристика	10
	2.2.1 Класифікація реклами залежно від її мети	10
	2.2.2 Класифікація реклами за широтою охоплення аудиторії	10
	2.2.3 Класифікація реклами по спрямованості на аудиторію	10
	2.3 Комерційна реклама	10
	2.4 Соціальна реклама	10
	2.5 Політична реклама	10
3.	ПЛАНУВАННЯ РЕКЛАМНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. РЕКЛАМНА КОМПАНІЯ	
	3.1 Суб'єкти рекламного ринку і спеціалізації в області реклами	10
	3.2 Рекламна компанія	10
	3.3 План рекламної компанії. Ситуаційний аналіз	10
	3.4 Бриф	10

а)

1.	ІСТОРИЯ РОЗВИТКУ РЕКЛАМИ ТА ГРАФІЧНОГО ДИЗАЙНУ	
	Умови зародження реклами	11
	Стародавні форми рекламної діяльності	13
	Середньовічний етап розвитку реклами	16
	Виникнення і розвиток рекламної індустрії	18
	З чого починалась українська реклама?	28
2.	ПОНЯТТЯ РЕКЛАМИ ТА ЇЇ ВИДИ	
	Мета і роль реклами в суспільстві	37
	Класифікація та види реклами	39
	Класифікація реклами залежно від її цілей та виконуваних нею функцій	39
	Класифікація реклами за широтою охоплення аудиторії	41
	Класифікація реклами по спрямованості на аудиторію	42
	Класифікація реклами по предмету рекламної комунікації	43
	Класифікація реклами за методами поширення	47
	Класифікація реклами по стратегічним напрямкам	48
3.	СУЧАСНІ МЕТОДИ РЕКЛАМИ	
	ATL-реклама та BTL-реклама	53
	Нові методи в рекламі	57
4.	ПЛАНУВАННЯ РЕКЛАМНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. РЕКЛАМНА КОМПАНІЯ	
	Суб'єкти рекламного ринку і спеціалізації в області реклами	61
	Рекламна компанія. План рекламної компанії. Ситуаційний аналіз	64
	Цілі рекламної компанії	65
	Концепція сегментації ринку і опис цільової аудиторії	67
	Бюджет рекламної компанії	71
	Бриф	72
Вступ		9

б)

Рисунок 2.21 – Варіанти компоновки змісту

Після затвердження пропозицій по дизайну оформлення та верстки сторінок книги розпочато безпосередню розробку книги.

					ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ	Лист
						69
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		

2.3 Розробка ескізів обкладинки підручника

Обкладинка книги – перше, що сприяє її читанню. Це центр композиції всієї книги. Дизайнери видавництв знаходяться у вічному пошуку нестандартних рішень, які мають зробити книгу найпомітнішою на полиці.

Книжкова графіка має у своєму розпорядженні різні засоби: шрифтові, орнаментальні, сюжетні – всі вони широко застосовуються при оформленні композицій обкладинок і мають особливості, зумовлені їх природою. Широкий діапазон різних за характером тем, укладених у книгах, потребує різноманітних форм їхнього образного відображення.

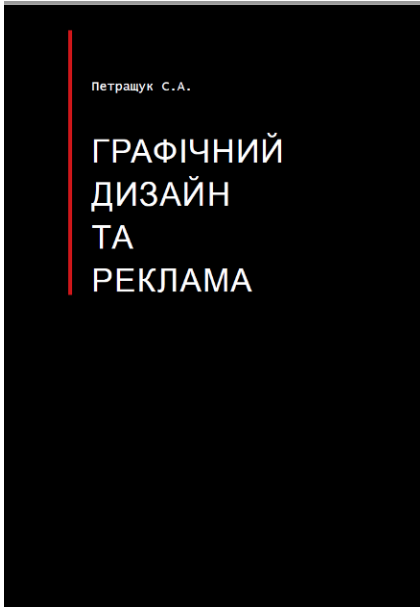
В більшості випадків на сторонах обкладинок, палітурок або суперобкладинок одночасно використовується декілька різнорідних оформлювальних елементів: поряд зі шрифтом може бути орнамент або зображення сюжетного характеру. Шрифт часто поєднується із символом або з емблемою тощо.

Такі поєднання повинні не тільки мати художню цінність, а й нести смислове навантаження.. При створенні обкладинки, не можна допускати, щоб зображення на ньому було шаблонним, воно має бути виразним та цікавим.

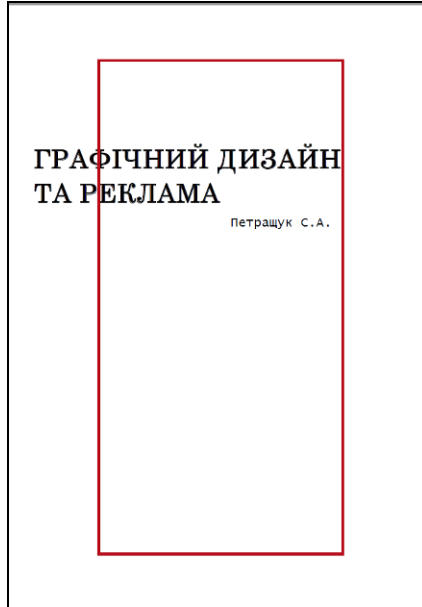
Форзаци в книгах з твердою палітуркою виконують скоріше структурну, ніж естетичну функцію. Їхнє основне завдання – сховати підгорнуті кінці тканини або папери та шви. Спочатку для форзаців використовувався звичайний чи тонований папір, але що далі, то активніше простежується тенденція оформлення форзаців різноманітними графічними елементами. В проєктованому підручнику для підтримки швейцарського дизайну пропонується нафорзац і нахзац взяти тонований папір без графічного зображення.

Запропоновані ідеї для обкладинки показані на рис. 2.22.

					ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ	Лист
						70
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		

а)

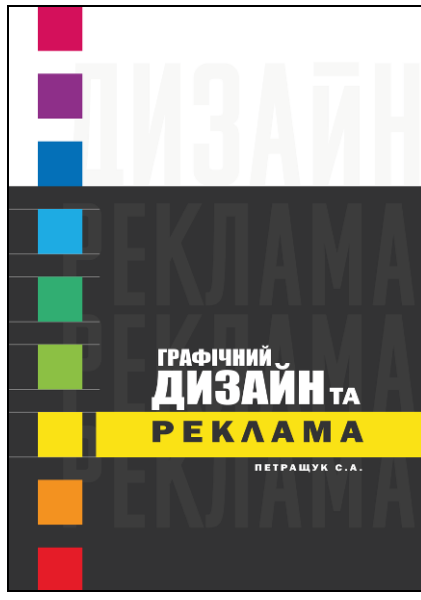
б)

в)

г)

д)

е)

Рисунок 2.22 – Ідеї для обкладинки

Було прийнято рішення надалі працювати з ідеями з рис. 2.22 (г) та (е).

Варіанти розроблених обкладинок показані на рис. 2.23 - 2.24. Як кінцевий варіант була прийнята обкладинка з рис. 2.24 (в). Ця обкладинка поєднує в собі як зображення сюжетного характеру, так і шрифтові композиції.

					ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ	Лист
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		71

а)

б)

в)

Рисунок 2.23 – Варіанти обкладинки

Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата

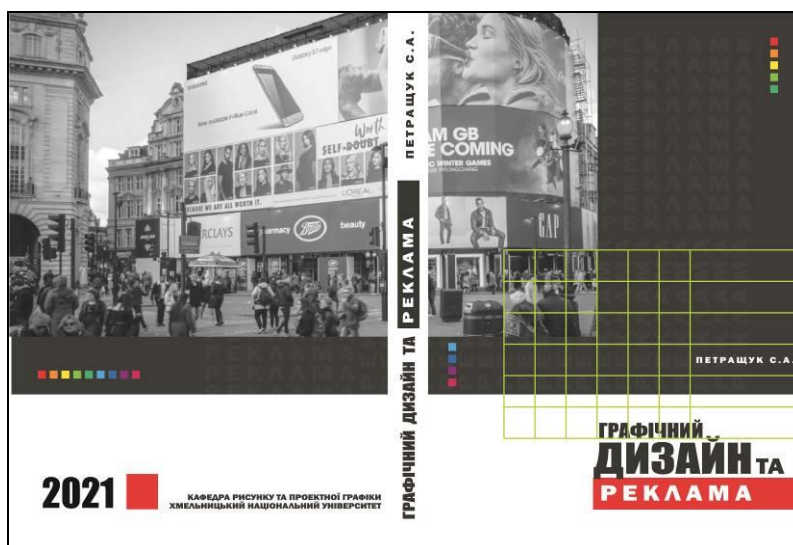
ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ

Лист

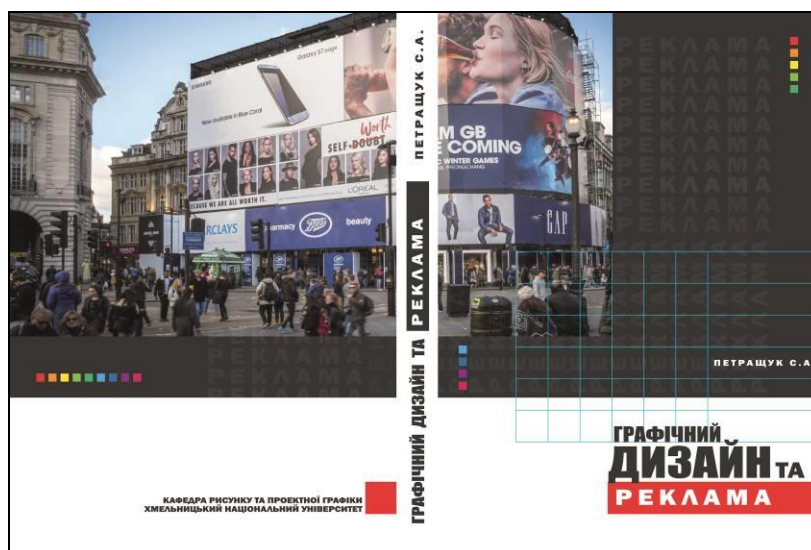
72

а)

б)

в)

Рисунок 2.24 – Варіанти обкладинки

					ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ	Лист
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		73

2.4 Композиційний аналіз гармонійності розробленого художнього проекту

Для розробки композицій розворотів книги було використано два основних композиційних елемента:

- конструкція – це проста модульна сітка (рис. 2.13) для верстки книги. Композиційним засобом зв'язку для конструкції слугує нюанс, оскільки розвороти зверстаних сторінок відрізняються не кардинально (рис. 2.14-2.16);

- колір – головний композиційний елемент, засобом зв'язку для якого при аналізі зверстаної книги та обкладинки слугує контраст (рис. 2.12, 2.24).

Також в художньому проекті присутні ще такі композиційні елементи як шрифт, формат і форма.

Використання контрасту кольорів та контрасту величин шрифтів (рис. 2.8) підтримує в проекті принцип виразності графічної композиції твору. Верстка по модульній сітці з нюансом в композиціях розворотів книги, а також використання вирівнювання тексту по ширині колонки забезпечує смисловий принцип організації композиції проекту.

Гармонійність розробленого художнього проекту (рис. 1.34) забезпечується виконанням наступних законів композиції:

- наявність композиційного центру – композиційним центром будь якої книги слугує обкладинка (рис. 2.24);

- відповідність форми змісту – цей закон підтримується і класичним форматом А4 навчального посібника, і версткою в декілька колонок відповідно до змісту книги та наявності фотографій, і вирівнюванням тексту по ширині, а не по лівому краю, як в класичній верстці швейцарського дизайну;

- співрозмірність частин між собою та цілим – узгоджені розміри між заголовками, основним текстом та графічними зображеннями;

- цілісність композиції – єдність, поєднання всіх елементів в одне ціле. Книга сприймається як одне ціле, а не набір окремих розділів.

					<i>ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ</i>	Лист
						74
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		

3 КОНСТРУКТОРСЬКО-ТЕХНОЛОГІЧНА ЧАСТИНА

3.1 Розробка конструкції книги

Вибраний формат навчального посібника А4 (210×295 мм) – найоптимальніший формат для зручного використання.

На рисунку 3.1 представлено конструктивне креслення розвороту обкладинки розробленого навчального посібника, який виготовлений у матеріалі. Розміри на кресленні вказано з урахуванням пропорційних припусків (обрізів) по 2 мм з кожної сторони [25].

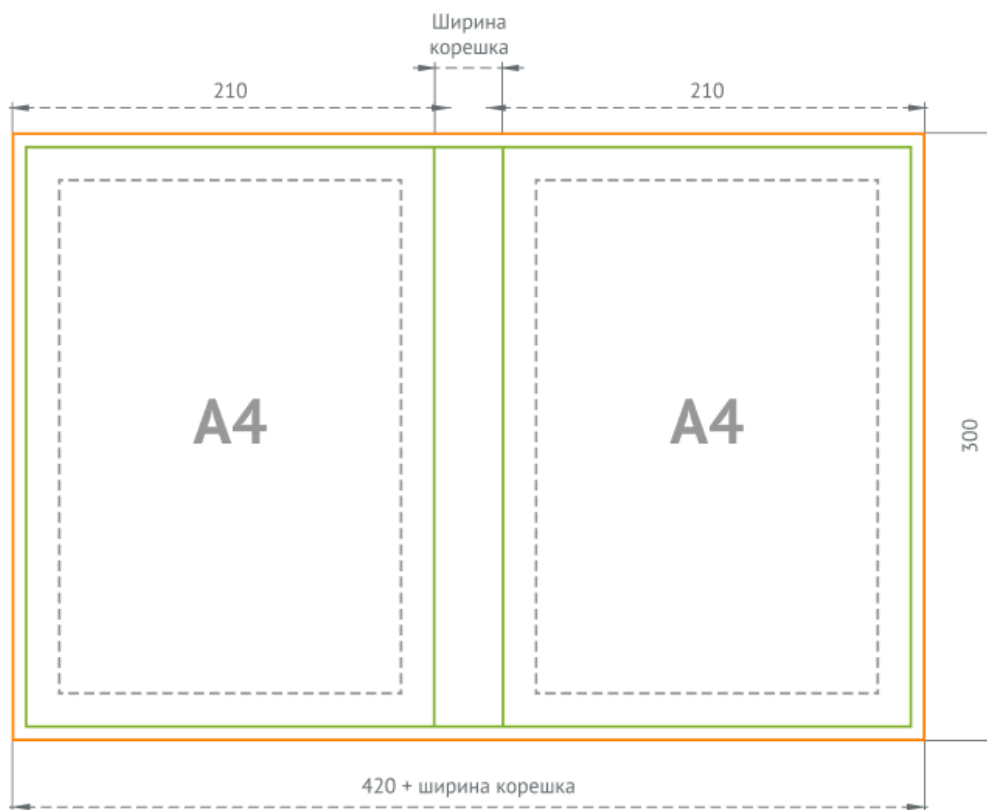

Рисунок 3.1 – Конструктивне креслення розвороту обкладинки

Товщина корінця K (мм) книжкового блоку розраховується по формулі 3.1:

$$K = S/2 \times T + 1,5, \quad (3.1)$$

де S – кількість сторінок книги, в нашому випадку 174;

T – товщина сторінки, в нашому випадку дорівнює 0,1.

Таким чином $K = 10,2$ мм. Приймаємо $K = 11$ мм [26].

					ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ	Лист
						75
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		

3.2 Вибір технологічних рішень

У поліграфічному виробничому процесі друкарському обладнанню відведено центральне місце. Під час друкування тиражується текстова й образотворча інформація внаслідок перенесення фарби або тонеру на матеріал, який друкується [27]. До цієї категорії відносять:

- принтери (передають зображення безпосередньо на матеріал, без форм і трафаретів; відрізняються високою швидкістю роботи і гарною якістю зображення);

- друкарські машини (передають зображення на матеріал за допомогою прямого відбитка формою; працюють з кількома базовими кольорами; для отримання кольорового зображення на одно- і двофарбових машинах доводиться друкувати в 2-4 прогони);

- плотери (призначені як для друку на матеріалі, так і для його розрізання на частини; працюють з будь-яким форматом; ідеальний варіант для створення габаритної зовнішньої реклами).

Друкарське обладнання може бути будь-якого формату та поєднувати в собі відразу декілька вузлів, що скорочує процес роботи і робить його більш швидким. Для нього не існує ніяких обмежень в плані кольору і типу малюнка. Доступні будь-які масштаби друку.

Друкарське обладнання дає можливість відтворювати малюнок будь-яким способом: цифровим, офсетним, трафаретним, флексографічним, тощо.

Найважливіший плюс цифрового друку – можливість виготовити одиничний або короткий тираж. У традиційних технологіях, наприклад, офсетній, лєвова частка собівартості відбитка припадає на додрукарську роботу, зокрема, виготовлення друкованих форм. Тому чим вище тираж, тим нижче вартість одного примірника.

У цифровому друці цього етапу немає, тому він рентабельний у виготовленні малих тиражів. Саме цифра стане незамінним варіантом, коли необхідний друк рекламних плакатів або афіш невеликої партії перед запланованою подією.

					ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ	Лист
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		76

Дорогим є також цифрове обладнання, оскільки воно характеризується високою рентабельністю, продуктивністю і можливістю дрібного тиражування. Друкарські машини, принтери та верстати дають можливість отримувати одно- або багатобарвне зображення. Особливо серйозно необхідно поставитися до вибору друкарських машин, оскільки від їх якості залежить якість готової продукції. Не варто економити на обладнанні такого типу. Якщо немає коштів на купівлю дорогого обладнання, можна на початковому етапі зупинитися на вживаній техніці.

Офсетний друк являє собою технологію друку, яка полягає в наступному – з друкованої форми перенесення фарби здійснюється на запечатуваний матеріал завдяки офсетному проміжному циліндру. Принцип дії офсетного друку полягає в тому, що зображення наноситься на оброблену спеціальним чином пластину, після чого за допомогою проміжного офсетного циліндра – на носій.

Друк даним методом забезпечує високу якість на будь-яких видах паперу та картону, чітке відтворення дрібних деталей, відмінну передачу півтонів і відтінків. У процесі офсетного способу друку фарба шляхом тиску передається з гнучкою друкованої форми на гнучке гумове полотно, а після цього вже на будь-який матеріал, який призначається для друку.

Перевагою офсетного друку є можливість використання будь-яких типів паперу: газетного, офсетного, дизайнерських видів картону. Конструкція обладнання для офсетного друку досить складна, тому і вартість такої машини висока. Підготовка перед офсетним друком досить тривала і трудомістка, проте сам процес друку не займає багато часу.

Друк невеликого тиражу офсетним методом не вигідна. Однак, якщо обсяг збільшити до певної кількості відбитків, то вартість одного примірника буде значно менше. Вартість офсетного друку залежить від тиражу.

Порівняльні характеристики офсетного і цифрового друку представлені в табл. 3.1.

					ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ	<i>Лист</i>
<i>Зм.</i>	<i>Лист</i>	<i>№ докум.</i>	<i>Підпис</i>	<i>Дата</i>		77

Таблиця 3.1 – Порівняльні характеристики офсетного і цифрового друку

Офсетний друк	Цифровий друк
Вища якість	Дуже добра якість
При збільшенні тиражу вартість друку одного примірника знижується	При збільшенні тиражу вартість друку одного примірника не змінюється
Вимагає витрат за часом і матеріалами на додрукарську підготовку	Не потрібні приладка та додрукарська підготовка
Вимагає витрат матеріалів на приладку	Друк може бути виконаний протягом від декількох хвилин до декількох годин
Економічно ефективна на великих тиражах	Є можливість надрукувати навіть один примірник

Для сучасної поліграфії характерним є використання у додрукарських процесах комп'ютерних технологій, на цьому і побудована схема додрукарських процесів. Одним з основних етапів додрукарської підготовки видання є створення макета [26]. Процес створення макета у свою чергу складається з взаємозалежних етапів:

- макетування (ескіз макета, вибір формату й орієнтації сторінки, розробка модульної сітки, підбору елементів дизайну);
- підготовка тексту (підбор основного тексту, заголовків, таблиць);
- підготовка ілюстрацій (сканування графічних зображень, редагування розмірів, яскравості, контрастності, кольоровості, усунення муару й інших дефектів, вибір формату);
- вибір шрифтів (гарнітури, кегля, накреслення);
- верстка видання (визначення довжини рядка, ширини стовпчика, способів вирівнювання, формування переносів, завдання міжлітерних, міжслівних і міжрядкових інтервалів);
- друк оригінал-макету (вибір принтера і параметрів друку, спуск шпальт, калібрування принтера) [25].

Друкарські процеси розглянуто на прикладі підприємств, де властиве використання аркушевих друкарських машин. У друкарнях, де брошурувально-

палітурні процеси направлені на виготовлення брошури чи книжки головним чином у м'яких обкладинках або на обробку віддрукованих аркушів з метою оздоблення готової продукції, післядрукарські процеси найчастіше називають брошурувально-обробними та оздоблювальними процесами.

Поряд з друкарським обладнанням післядрукарське обладнання займає не менш важливе місце в загальному процесі виготовлення поліграфічної продукції. Від його якості багато в чому залежить якість продукції, що випускається. Роблячи вибір післядрукарського обладнання для обробки тиражу потрібно враховувати відразу кілька факторів: вартість, продуктивність, якість роботи і займану площу [28].

Існують наступні види післядрукарського обладнання:

- різальні машини (призначені для розрізання матеріалу, формування готових виробів; часто використовуються і на початковому етапі друку, коли матеріал тільки готується до обробки);

- ламінувальні машини (використовуються для оформлення обкладинок, важливих документів, календарів; ламінація робить продукцію більш довговічною, стійкої до вигорання, вологи та механічних пошкоджень, такі вироби відрізняються зовнішньою привабливістю).

- фальцювальні машини (спеціальні апарати, призначені для згинання листів паперу; використовуються при створенні брошур, рекламних проспектів тощо);

- лакувальні машини (виконують обробку зображення спеціальним лаком, закріплюючи його на поверхні; картинка буде більш довговічною, не схильною до пошкоджень, змивання і вицвітання; поліпшується зовнішній вигляд виробу);

- преси для конгревного тиснення (обладнання, яке дає можливість передати на матеріал об'ємне зображення або напис без використання чорнила; конгревное тиснення може бути звичайним або із застосуванням позолоти, срібної фольги);

- брошюратори або біндери (призначені для скріплення сторінок за допомогою прошивання матеріалу; використовуються при виготовленні каталогів, брошур тощо;

					<i>ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ</i>	<i>Лист</i>
<i>Зм.</i>	<i>Лист</i>	<i>№ докум.</i>	<i>Підпис</i>	<i>Дата</i>		79

- термоклеючі апарати (призначені для скріплення сторінок безшовним способом; використовуються при створенні каталогів, книг, товстих журналів).

Друкують видання за допомогою друкарських машин (описаних вище) та на великих паперових аркушах. Один такий великий друкований листок вміщує відразу 8, 18, а то і 31 сторінки. І всі вони різні за нумерацією у виданні. Такий варіант друку створено для спрощення книговиробництва.

Від кольоровості майбутньої книги залежить, якою кількістю кольорів її друкуватимуть: однією, двома чи чотирма фарбами. А це жовта, блакитна, пурпурна, чорна. Через змішування один з одним ці фарби можуть давати різні відтінки. Та й давно відомо, що жовтий + синій – це зелений колір. За таким принципом і відбувається створення кольору книги.

Коли вже надруковані сторінки майбутньої книги, аркушу необхідно пройти процес фальцювання. Це роблять на фальцювальних машинах. Кожен листок складається в кілька разів так, що на кожному його боці буде окрема сторінка книги. І кількість аркушів залежить від багатосторінковості видання. Потім кожен лист, що вийшов, накладається один на одного по черзі і зшивається. Роблять це на спеціальних поліграфічних швейних машинах. Часто можна зустріти не прошиті листи, а склеєні, такий варіант для нашого проекту не зовсім підходить.

За принципом друку сторінок книги друкується і обкладинка.

Коли майбутня книга прошита, потрібно підрівняти краї, різьбяр підрізає краї з трьох сторін, щоб видання було рівним.

Паралельно наповненню, виготовляється та обкладинка. Обкладинка буває двох видів: м'яка та тверда. В нашому дипломному проекті спроектована тверда обкладинка. Щоб її отримати, потрібно вирізати картон необхідної форми і розміру і приклеїти на нього лист із зображенням [27].

Обкладинка навчального посібника являє собою твердий розворот з картону обклеєний клейкою плівкою. Розмір розгортки палітурки – 440x297 мм. Палітурка розділена на 3 частини біговою для згину (рис. 2.24 в, 3.1).

Щоб прикріпити тверду обкладинку до книги, потрібен проміжний листок – форзац.

					<i>ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ</i>	<i>Лист</i>
						80
<i>Зм.</i>	<i>Лист</i>	<i>№ докум.</i>	<i>Підпис</i>	<i>Дата</i>		

І лише наприкінці книга вирушає на сушку під пресом, упаковується та відправляється споживачам.

3.3 Визначення вартості дизайн-об'єкта

Кошторис витрат на реалізацію проекту складається для того, щоб оцінити загальну суму витрат. Він визначається за стадіями розробки дизайну виробу, затраченими матеріалами та процесами для його виготовлення.

Основою розробки кошторису витрат є класифікація витрат за економічними елементами.

Сукупність цих витрат становить загальний обсяг витрат на виготовлення проекту.

Елементи витрат згідно з національним стандартом бухгалтерського обліку в Україні передбачає таке групування витрат на виробництво як:

- матеріальні витрати,
- витрати на оплату праці;
- відрахування на соціальні заходи,
- амортизація основних фондів та нематеріальних активів,
- інші витрати (на страхування майна, винагороду за винахідництво, оплата робіт по сертифікації продукції, оплата послуг зв'язку тощо).

Метою розрахунку вартості оформлення, друку та виготовлення навчального посібника є встановлення собівартості одного такого підручника, вартості тиражу в 100 примірників та вартості одного примірника при такому тиражі.

Нормування витрат визначалось для навчального посібника «Графічний дизайн та реклама» С.А. Петрацук. Посібник містить тверду палітурку, внутрішня частина книги складається зі 174 сторінок. Формат видання – А4 (210x297мм). Друк всіх сторінок книги кольоровий.

Розрахунок вартості на розробку дизайну навчального посібника «Графічний дизайн та реклама» представлено в табл. 3.2.

					ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ	Лист
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		81

Таблиця 3.2 – Витрати (B_1) на розробку дизайну навчального посібника

Назва етапу роботи	Кількість, шт	Вартість, грн.
Розробка конструкції книги навчального посібника	1	500,00
Розробка дизайну обкладинки	1	900,00
Розробка дизайну навчального посібника	1	800,00
Пошук та обробка фотографій	–	600,00
Верстка навчального посібника	174	2300,00
Підготовка верстки до друку	1	100,00
Всього (B_1):		5200,00

Розрахунок вартості матеріалів для виготовлення одного примірника підручника представлено в табл. 3.3.

Таблиця 3.3 – Витрати на матеріали ($B_{\text{мат.}}$) для виготовлення навчального посібника

Назва матеріалу	Кількість, шт.	Розмір, мм	Вартість, грн.
Папір крейдований, 130 г/м ² (двосторонній)	87	297x420	95,00
Картон для палітурки	2	210x297	40,00
Оракал	1	360x480	30,00
Форзацний папір	2	297x420	12,00
Нитка капронова	1	200	0,25
Клей			0,35
Всього ($B_{\text{мат.}}$)			177,60

Розрахуємо витрати на матеріали для 100 примірників по формулі 3.2:

$$B_2 = B_{\text{мат.}} \times 100, \quad (3.2)$$

$$B_2 = 177,6 \times 100 = 17\,760,00 \text{ грн.}$$

Витрати на друкарські роботи з виготовлення навчального посібника представлені в таблиці 3.4.

Таблиця 3.4 – Витрати на друкарські роботи з виготовлення навчального посібника

Назва етапу роботи	Кількість, шт.	Розмір, мм	Вартість, грн.
Друк сторінок (двосторонній, повноколірний)	87	297x420	290,00
Друк обкладинки	1	360x480	7,00
Фальцування	40	–	4,00
Підбір зошитів у блок книги	10	–	8,00
Приклейка форзаців	2	–	10,00
Формування кришки обкладинки	1	–	15,00
Скріплення книги			8,00
Всього, (B_{виг.}):			342,00

Розрахуємо затрати на виготовлення 100 примірників по формулі 3.3:

$$B_3 = B_{\text{виг.}} \times 100, \quad (3.3)$$

$$B_3 = 342 \times 100 = 34\,200,00 \text{ грн.}$$

Розрахунок вартості тиражу 100 примірників навчального посібника

$$C_{\text{в}} = B_1 + B_2 + B_3, \quad (3.4)$$

$$C_{\text{в}} = 5200 + 17\,760 + 34\,200 = 57\,160,00 \text{ грн.}$$

Далі обчислено суму ПДВ по формулі 3.5:

$$\text{ПДВ} = C_{\text{в}} \times 20\% = 22\,966,00 \times 0,2 = 11\,432,00 \text{ грн.} \quad (3.5)$$

					ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ	Лист
						83
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		

Формулюємо вільну або регульовану ціну за формулою 3.6:

$$Ц = C_{в} + ПДВ, \quad (3.6)$$

$$Ц = 57\,160,00 + 11\,432,00 = 68\,592,00 \text{ грн.}$$

Розрахуємо вартість одного примірника при друці тиражу в 100 примірників:

$$68\,592,00 : 100 = 685,92 \text{ грн}$$

Отже, загальна кількість витрат на виготовлення тиражу 100 примірників становить 68 592, 00 грн. Вартість одного примірника – 685, 92 грн.

					<i>ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ</i>	<i>Лист</i>
<i>Зм.</i>	<i>Лист</i>	<i>№ докум.</i>	<i>Підпис</i>	<i>Дата</i>		84

4 РОЗРОБКА ЗАЯВКИ НА ОТРИМАННЯ АВТОРСЬКОГО ПРАВА НА ТВІР МИСТЕЦТВА «ОБКЛАДИНКА НАВЧАЛЬНОГО ПОСІБНИКА «ГРАФІЧНИЙ ДИЗАЙН ТА РЕКЛАМА»

Авторське право – це сукупність прав, що призначені захищати автора та його твір та дозволяють авторам отримувати певні соціальні блага від результатів їх творчої діяльності.

Автором є особа, що своєю творчою працею створила твір – об’єкт, який є матеріальним втіленням процесу інтелектуальної роботи автора та є його інтелектуальною власністю. Авторський твір може бути будь-якої форми вираження (твір, графічний малюнок, збірник, фотографія, комп’ютерна програма тощо).

Реєстрація авторського права не є обов’язковою, проте може стати ключовим аргументом у вирішенні питання щодо авторства твору та займає в середньому 2-3 місяці з дати надходження заявки та реєстрації до видачі свідоцтва. Реєстрацію авторського права в Україні здійснює державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності» (Укрпатент) [29].

Для реєстрації авторського права автор має заповнити стандартні бланки заяв та створити опис об’єкта авторського права.

4.1 Опис до авторського свідоцтва на твір мистецтва «Обкладинка навчального посібника «Графічний дизайн та реклама»

Обкладинка створена до навчального посібника «Графічний дизайн та реклама» автора Петрачук С.А., доцента кафедри рисунку та проектної графіки Хмельницького національного університету. Обкладинку створено в програмі для роботи з векторною графікою Adobe Illustrator.

Обкладинка створена з використанням декількох різномірних оформлювальних елементів: поряд зі шрифтовими написами «Графічний дизайн

					ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ	Лист
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		85

та реклама», прізвища автора підручника є зображення сюжетного характеру зображення 1).

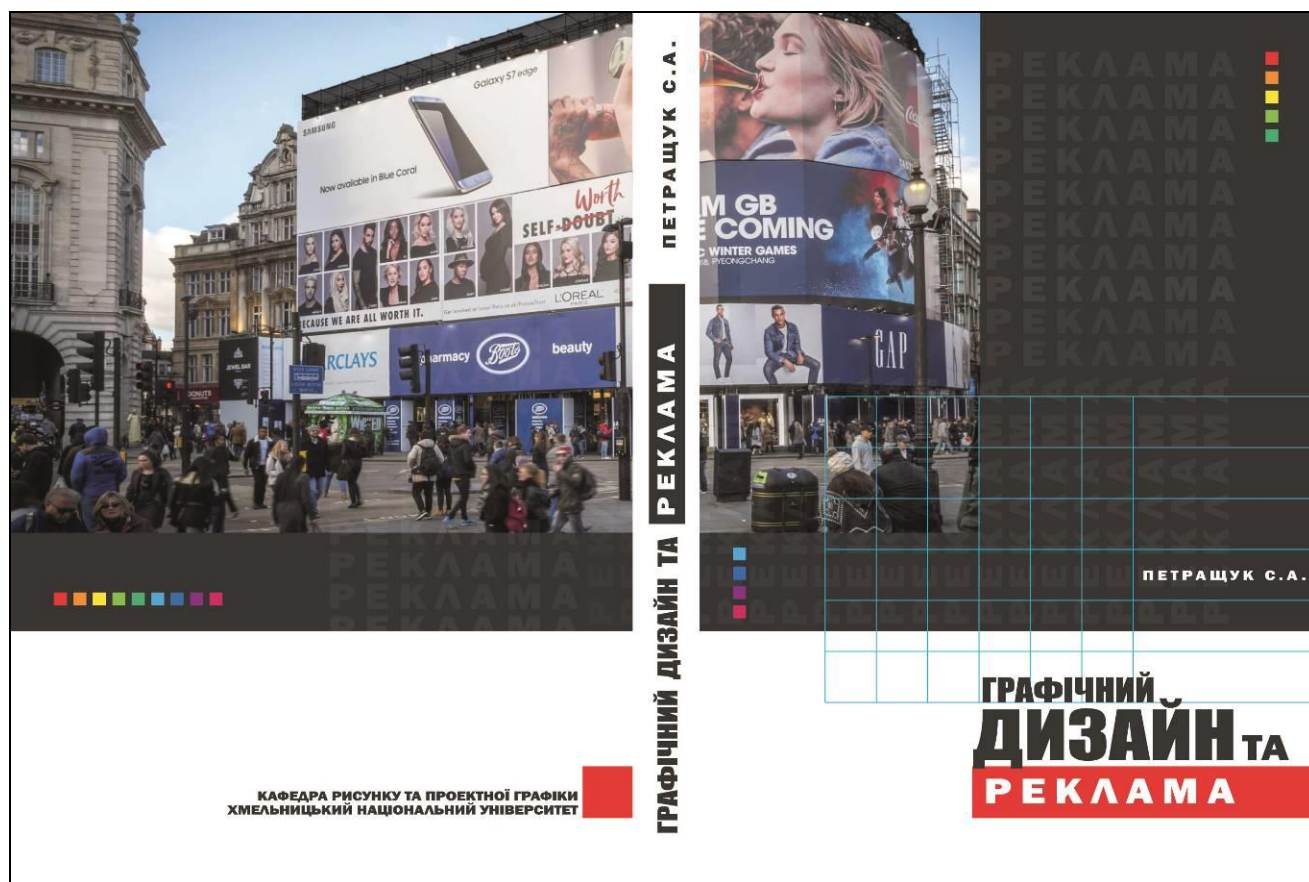
Для назви підручника використовується шрифт Impact, для інших шрифтових написів Verdana. Виключка (вирівнювання тексту) – по правому боку. По чорному фону обкладинки ідуть шрифтові композиції слова «реклама» з непрозорістю 5%.

Зображення – це кольоровий фотоколаж із різних видів зовнішньої реклами, таких як білборд, брендмауер, рекламна вивіска, сіті-лайт.

Кольорове вирішення обкладинки – контрастне. Стиль оформлення – швейцарський дизайн.

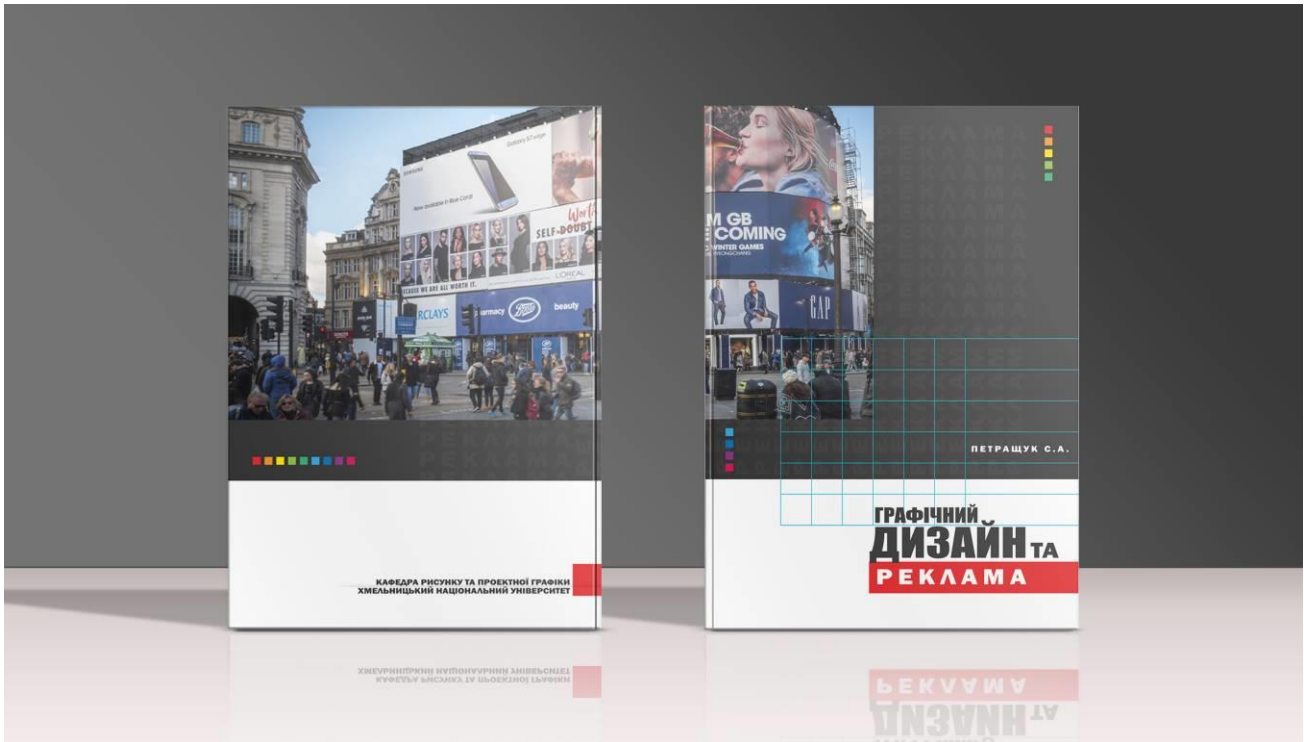
Також на обкладинці присутні 9 кольорових квадратів, що містять кольори титульних сторінок розділів навчального посібника.

Візуальний вигляд посібника представлено на зображенні 2.

Зображення 1

					ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ	Лист
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		86

Зображення 2

4.2 Заява про реєстрацію авторського права на твір

Для заповнення стандартних бланків заяви на авторське право (рис. 4.1) було використано приклади з сайту державного підприємства «Український інститут інтелектуальної власності» (Укрпатент), що знаходиться в м. Києві.

На адресу вул. Глазунова, буд. 1, м. Київ, 01601, Національний орган інтелектуальної власності державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності» (Укрпатент) було надіслано поштове відправлення, яке складалось із:

- 1 - супровідного листа,
- 2 – опису до авторського свідоцтва;
- 3 - заповнений бланк заяв на реєстрацію авторського права на твір;
- 4 - квитанція на оплату підготовки до держреєстрації авторського права від фізичних осіб на суму 255,00 грн.;
- 5 - квитанція за оформлення та видачу свідоцтва про реєстрацію авторського права на твір від фізичних осіб на суму 8,50 грн.

					ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ	Лист
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		87

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ОРГАН ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ
ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО
«УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ»
(УКРПАТЕНТ)**

вул. Глазунова, буд. 1, м. Київ, 01601, тел.: (044) 494-05-05, факс: (044) 494-05-06
E-mail: office@ukrpatent.org, сайт: www.ukrpatent.org, код згідно з ЄДРПОУ 31032378

**ЗАЯВА
про реєстрацію авторського права на твір**

Службові відмітки:

Підпис начальника відділу ► _____

Номер заявки ▼	Дата подання		
	Число ▲	Місяць ▲	Рік ▲
Номер свідоцтва ▼	Дата реєстрації		
	Число ▲	Місяць ▲	Рік ▲

Прошу зареєструвати авторське право на твір

1. Вид та повна назва твір у галузі мистецтва «Обкладинка до навчального посібника «Графічний дизайн та реклама»

Скорочена назва твору (якщо така є)

відсутня

Попередня чи альтернативна назва твору (якщо така є)

відсутня

2. Галузь творчої діяльності мистецтво, література

Наука, література чи мистецтво

3. До якого об'єкту(ів) авторського права належить твір

твір у галузі мистецтва

4. Анотація або реферат твору (Публікується в офіційному бюлетені)

Обкладинка створена до навчального посібника «Графічний дизайн та реклама» автора Петрашук С.А., доцента кафедри рисунку та проектної графіки Хмельницького національного університету. Обкладинку створено в програмі для роботи з векторною графікою Adobe Illustrator.

Обкладинка створена з використанням декількох різномірних оформлювальних елементів: поряд зі шрифтовими написами «Графічний дизайн та реклама», прізвища автора підручника є зображення сюжетного характеру. Для назви підручника використовується шрифт Impact, для інших шрифтових написів Verdana. Виключка (вирівнювання тексту) – по правому боку. По чорному фону обкладинки ідуть шрифтові композиції слова «реклама» з непрозорістю 5%.

Зображення – це кольоровий фотоколаж із різних видів зовнішньої реклами, таких як білборд, брендмауер, рекламна вивіска, сіті-лайт. Кольорове вирішення обкладинки – контрастне. Стиль оформлення – швейцарський дизайн. Також на обкладинці присутні 9 кольорових квадратів, що містять кольори титульних сторінок розділів навчального посібника.

Рекомендований розмір - до 300 друкованих знаків

а)

Рисунок 4.1 – Заява на реєстрацію авторського права на твір

Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата

ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ

Лист

88

5. Дата остаточного завершения работы над твором ► Число 15 Місяць листопада Рік 2021

6. Відомості про оприлюднення твору (опублікування, сповіщення, виконання, показ тощо) _____
Відсутні

7. Відомості про використані твори:

7.1. Відомості про твір(и), відносно якого(их) цей твір є похідним _____ Відсутні

Вказати, на основі якого твору зроблено переклад, адаптацію, аранжування тощо, їх правомірність

7.2. Відомості про твір(и), або частину твору(ів), що включено до твору, права на який реєструються _____
Відсутні

Вказати твори інших авторів та правомірність їх включення

8. Відомості про попередню реєстрацію* Ні – X; Так – , _____
Вказати державу, дату, номер попередньої реєстрації

та назву реєстру

9. Відомості про автора(ів) твору, зазначеного у п.1 заяви **

9.1. Прізвище, ім'я, по батькові першого автора (псевдонім, за наявності, вказати в дужках) ▼
Лосєва Валерія Олександрівна

Дата народження ► Число 14 Місяць травня Рік 2000

Повна поштова адреса, телефон вул. Кам'янецька буд.122/2, м. Хмельницький, 29019.
Вулиця, номер будинку, назва населеного пункту, район, область, поштовий індекс

тел.0962915529

Суть авторства, авторський вклад у створення твору автором створено комп'ютерну композицію обкладинки, яка складається з текстового та графічного елементів. Шрифтова частина представлена шрифтовою композицією з слів «Графічний дизайн та реклама», виконаною видозміненим шрифтом типу Impact. Графічна частина розміщується над шрифтовою.

Цей твір (частину твору) створено:*

за договором
у порядку індивідуальної розробки

Цей твір (частину твору) створено для оприлюднення:*

під власним ім'ям
анонімно
під псевдонімом

* Необхідне позначити "X"

** Якщо авторів декілька, використайте лист подовження бланку заяви

б)

Рисунок 4.1, аркуш 2

Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата

ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ

Лист

89

10. Особа, яка подає заявку на реєстрацію (заявник):

10.1. Автор(и), спадкоємець(і) ▼

Петрацук Світлана Анатоліївна, вул. Львівське шосе, б. 47, кв. 56, м. Хмельницький, 29016,
Повне ім'я особи, повна поштова адреса (адреса для листування), телефон
+38068-203-48-04

10.2. Довірена особа автора(ів), спадкоємця(ів) ▼ – _____

Повне ім'я особи, повна поштова адреса (адреса для листування), телефон

11. Видача свідоцтва (свідоцтв):

- Надіслати за вказаною адресою вул. Львівське шосе, б. 47, кв. 56, м. Хмельницький, 29016
Вулиця, номер будинку, назва населеного пункту, район, область, поштовий індекс

- Видати заявнику Петрацук С. А.
Прізвище, ініціали

12. Перелік документів і матеріалів, що додаються до заявки		Кількість аркушів	Кількість примірників
☐ Примірник твору (форма, в якій представлено твір)	твір у галузі мистецтва «Обкладинка до навчального посібника «Графічний дизайн та реклама»	2	1
☐ Документ, що підтверджує перехід у спадщину майнового права автора (якщо заявка подається спадкоємцем автора)			
☐ Платіжний документ, що підтверджує сплату збору за підготовку до державної реєстрації авторського права на твір		1	1
☐ Платіжний документ, що підтверджує сплату збору за оформлення і видачу свідоцтва про державну реєстрацію авторського права на твір		1	1
☐ Документ, що підтверджує наявність пільг по сплаті збору			
☐ Документ, що свідчить про факт і дату оприлюднення твору (за наявності)			
☐ Документ, що підтверджує повноваження довіреної особи (довіреність)			
☐ Інші документи, що додаються до заявки			

13. Я, який нижче підписався, підтверджую достатність і достовірність відомостей, вказаних у матеріалах заявки:

- Автор(и) Лосєва Валерія Олександрівна
Прізвище(а), ініціали, підпис(и)
Петрацук Світлана Анатоліївна

- Заявник Петрацук Світлана Анатоліївна
Прізвище, ініціали та підпис особи, яка подає заявку

Дата ► Число ► 20 Місяць ► листопада Рік ► 2021

Примітки: _____

Заявку опрацював: _____
Прізвище, ініціали та підпис працівника відділу

в)

Рисунок 4.1, аркуш 3

9.2. Прізвище, ім'я, по батькові другого автора (псевдонім, за наявності, вказати в дужках) ▼
Петрашук Світлана Анатоліївна

Дата народження ► Число 31 Місяць травня Рік 1971

Повна поштова адреса, телефон Львівське шосе, б. 47, кв. 56, м. Хмельницький,
Вулиця, номер будинку, назва населеного пункту, район, область, поштовий індекс
Хмельницький район, Хмельницька обл., 29016

Суть авторства, авторський вклад у створення твору автором створено кольоровий колаж із зображень зовнішньої реклами та підібрано кольорову гаму, використану в обкладинці

Цей твір (частину твору) створено:*

за договором
 у порядку індивідуальної розробки

Цей твір (частину твору) створено для оприлюднення:*

під власним ім'ям
 анонімно
 під псевдонімом

9.3. Прізвище, ім'я, по батькові третього автора (псевдонім, за наявності вказати в дужках) ▼

Дата народження ► Число _____ Місяць _____ Рік _____

Повна поштова адреса, телефон _____
Вулиця, номер будинку, назва населеного пункту, район, область, поштовий індекс

Суть авторства, авторський вклад у створення твору

Цей твір (частину твору) створено:*

за договором
 у порядку індивідуальної розробки

Цей твір (частину твору) створено для оприлюднення:*

під власним ім'ям
 анонімно
 під псевдонімом

* Необхідне позначити "X"

г)

Рисунок 4.1, аркуш 4

Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата

ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ

Лист

91

ВИСНОВКИ

- 1 У результаті роботи було вивчено та систематизовано інформацію щодо історії книжкового дизайну, візуального вигляду та графічного оформлення поліграфічної продукції, створеної під впливом «швейцарської типографії»; досліджено характеристику та вимоги щодо розробки графічного оформлення книг, зокрема навчальних посібників для вищих навчальних закладів.
- 2 Досліджено стилі та тенденції сучасного графічного дизайну у напрямку розробки книжкової графіки.
- 3 Проведено композиційний аналіз джерела творчості «швейцарської типографії» та виділено основні інструменти та принципи побудови графічних композицій у швейцарському стилі.
- 4 Вибрано, обґрунтовано та складено вихідні дані до проектування книги: формат, зовнішнє оформлення, внутрішню будову, пакет матеріалів.
- 5 Розроблено дизайн-проект графічного оформлення навчального посібника «Графічний дизайн та реклама» автора Петрачук С. А. в швейцарському стилі.
- 6 Розроблено конструкцію та технологію реалізації дизайн-проекту. Розраховано вартість розробки та друку навчального посібника.
- 7 Розроблено та подано заявку на отримання авторського права на твір мистецтва обкладинка для навчального посібника «Графічний дизайн та реклама»

ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ

Лист

92

Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата
-----	------	----------	--------	------

ПЕРЕЛІК ДжЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ

1 Модернізація України – наш стратегічний вибір: Щорічне послання Президента України до Верховної Ради України. – К. : НІСД, 2011. – С. 60.

2 Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nmu.edu.ua/files/strateg_rozv_2012.pdf.

3 Бібліотека Вінницького державного педагогічного університету ім. Михайла Коцюбинського [Електронний ресурс] : [веб-сайт]. – Електронні дані. – Вінниця : ВДПУ, 2021. – Режим доступу: https://library.vspu.edu.ua/html/ist_kn.htm (дата звернення 30.10.2021). – Книги в історії : від каменю до електронних бібліотек.

4 Брингхёрст Р. Основы стиля в типографике / Р. Брингхерст. – М.: Д. Аронов, 2006. – 480 с.

5 Гессен Л. И. Оформление книги / Л. И. Гессен. – Л. : Прибой, 1928. – 153 с.

6 Гессен Л. И. Архитектура книги / Л. И. Гессен. – М.-Л. : Государственное научно-техническое издательство, 1931. – 440 с.

7 Чихольд Я. Облик книги: избранные статьи о книжном оформлении / Я. Чихольд. – М. : Студия Артемия Лебедева, 2009. – 228 с.

8 Чихольд Я. Новая типографика. Руководство для современного дизайнера / Я. Чихольд. – М. : Студия Артемия Лебедева, 2015. – 244 с.

9 Stanley Morison, New design for a world famous magazine [Електронний ресурс] 2001. – Режим доступу: <https://mediengeschichte.dnb.de/DBSMZBN/Content/EN/FontDesign/05-morison-stanley-en.html>

10 Multimediaman - Stanley Morison: 1889 – 1967 [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://multimediaman.blog/2013/03/09/stanley-morison-1889-1967/>

11 Meggs Philip B. History of Graphic Design / Philip B. Meggs, Alston W. Purvis – 5nd ed. – New Jersey, United States : John Wiley & Sons, 2012. – 624 p.

ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ

Лист

93

Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата
-----	------	----------	--------	------

12 ДСТУ 3017:2015. Видання. Основні види. Терміни та визначення. – Чин. від 2016–01–07. – Київ, 2016.

13 Вікіпедія : вільна енциклопедія [Електронний ресурс] : [веб-сайт]. – Електронні дані. – Українська вікіпедія, 2004. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/> (дата звернення 3.11.2021). – Інтернаціональний стиль типографії.

14 Рудер Эмиль. Типографика / Э. Рудер. – М.: Книга, 1982. – 286 с.

15 Блог Depositphotos [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://blog.depositphotos.com/ru/dizajn-v-stile-shvejtsarskih-plakatov.html> (дата звернення 03.11.2021 р.). – Дизайн в стиле швейцарских плакатов: вдохновляемся и учимся.

16 Ващук О. А. Швейцарская школа графического дизайна. Становление и развитие интернационального стиля типографики / О. А. Ващук; послесловие С. И. Серова. – СПб. : ФГБОУ, ВПО «СПГУТД», 2013. – 304 с.

17 Книжный дизайн: самые интересные современные примеры [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://vc.ru/design/169543-knizhnyu-dizayn-samy-e-interesnye-sovremennye-primery> (дата звернення 03.11.2021 р.)

18 Лобин А. М. Проектирование и анализ концепции книжного издания: учебное пособие для студентов специальности 030901 «Издательское дело и редактирование» / А. М. Лобин, М. В. Миронова. – Ульяновск : УлГТУ, 2009. – 110 с.

19 Алена Соломадина: о создании концептуальных книг, «Харьковском стиле» и локальном вкусе [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://supportyourart.com/conversations/solomadina/> (дата звернення 04.11.2021 р.)

20 Мюллер-Брокманн Йозеф. Модульные системы в графическом дизайне. Пособие для графиков, типографов и оформителей выставок / Йозеф Мюллер-Брокманн; пер. с нем. Лев Якубсон – М. : Студия Артемия Лебедева, 2014. – 184 с.

					<i>ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ</i>	<i>Лист</i>
<i>Зм.</i>	<i>Лист</i>	<i>№ докум.</i>	<i>Підпис</i>	<i>Дата</i>		94

21 Композиція як чинник художньої виразності творів графічного дизайну / Т. О. Боженко // Вісник КНУКіМ Серія «Мистецтвознавство». – К. : КНУКіМ, 2018. – С. 183-190.

22 Швецова-Водка Г. М. Загальна теорія документа і книги / Г. М. Швецова-Водка. – К. : Знання, 2014. – 405 с.

23 Сервис печатного и электронного самиздата «Первой образцовой типографии» [Електронний ресурс] : [веб-сайт]. – Електронні дані. – АО «Первая Образцовая типография», 2017. – Режим доступу: <https://primerpublish.ru/formaty-knig#site4> (дата звернення 8.11.2021). – Выбор формата книги и других параметров.

24 Вікіпедія : вільна енциклопедія [Електронний ресурс] : [веб-сайт]. – Електронні дані. – Українська вікіпедія, 2004. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Verdana> (дата звернення 11.11.2021). – Verdana.

25 Вимоги до макету щодо друку та кольороподілу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://art-press.com.ua/tehnichni-vimogi/> (дата звернення 18.11.2021).

26 Технічні вимоги до файлів готових оригінал-макетів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://unisoft.ua/files/Технічні%20вимоги> (дата звернення 18.11.2021)

27 Репета В. Б. Матеріали і технології цифрового друку / В. Б. Репета, В. В. Шибанов. – Л. : Край, 2015. – 156 с.

28 Германієс Е. Довідкова книга технолога-поліграфіста / Е. Германієс. – М.: Книга, 1982. – 336 с.

29 Украпатент [Електронний ресурс] : [веб-сайт]. – Електронні дані. – Державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності», 2004. – Режим доступу: <https://ukrpatent.org/uk/articles/copyright> (дата звернення 17.11.2021). – Авторське право

					<i>ДПДЗ. 12016099.01.07.ПЗ</i>	Лист
						95
Зм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		

ДОДАТОК А

ГРАФІЧНА ЧАСТИНА ДИПЛОМНОГО ПРОЕКТУ

01 / ДИПЛОМНИЙ ПРОЕКТ ОСВІТНЬОГО РІВНЯ МАГІСТР

НА ТЕМУ :

« Розробка дизайн-проекту
графічного оформлення
навчального посібника
«Графічний дизайн та
реклама» »

АКТУАЛЬНІСТЬ ПРОЕКТУ :

На даний момент у вищих навчальних закладах (ВНЗ) Україні існує досить мало якісних прикладів оформлення навчальних посібників, а формат більшості з них не відповідає сучасним вимогам графічного дизайну та оформлення книг. Таким чином, проблема забезпечення ВНЗ України якісними навчальними посібниками при відсутності цілісного, комплексного підходу до їх графічного оформлення, визначає новизну, робить тему дипломного проекту актуальною для дослідження. А тому розробка дизайн-проекту графічного оформлення навчального посібника «Графічний дизайн та реклама» є важливою та актуальною темою не тільки для нашого ВНЗ, але і для української вищої школи загалом.

МЕТА РОБОТИ :

розробка дизайн-проекту графічного оформлення навчального посібника «Графічний дизайн та реклама» автора Петрашук С. А.

ЗАВДАННЯ РОБОТИ :

1. Дослідити вихідні дані, характеристики та вимоги до графічного проектування початкових посібників.
2. Дослідити і проаналізувати композиційні та стильові тенденції ретроспективи дизайну навчальних посібників, вивчити сучасні тенденції графічного дизайну при оформленні навчальної літератури.
3. Розробити графічний стиль оформлення об'єкта дослідження: підібрати шрифти та їх розмір для основного тексту, заголовків, підзаголовків, колонтитула, назви розділів; підібрати кольорове оформлення для розділів та шрифтів.
4. Розробити варіанти обкладинки навчального посібника.
5. Зверстати та оформити дизайн-макет навчального посібника «Графічний дизайн та реклама».

НАУКОВА НОВИЗНА ОТРИМАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ :

- розроблено дизайн-проект графічного оформлення навчального посібника «Графічний дизайн та реклама» з використанням інструментів «швейцарського стилю», що відрізняється використанням кольору як основного композиційного елементу та вирівнюванням тексту по ширині на відміну від концепції традиційного швейцарського дизайну, в якому колір – найменш важливий елемент композиції, а вирівнювання тексту виконується по лівому краю.

ВИСНОВКИ

1. У результаті роботи було вивчено та систематизовано інформацію щодо історії книжкового дизайну, візуального вигляду та графічного оформлення поліграфічної продукції, створеної під впливом «швейцарської типографії»; досліджено характеристику та вимоги щодо розробки графічного оформлення книг, зокрема навчальних посібників для вищих навчальних закладів.
2. Досліджено стилі та тенденції сучасного графічного дизайну у напрямку розробки книжкової графіки. Проведено композиційний аналіз джерела творчості «швейцарської типографії» та виділено основні інструменти та принципи побудови графічних композицій у швейцарському стилі.
3. Вибрано, обґрунтовано та складено вихідні дані до проектування книги: формат, зовнішнє оформлення, внутрішню будову, пакет матеріалів.
4. Розроблено дизайн-проект графічного оформлення навчального посібника «Графічний дизайн та реклама» автора Петрашук С. А. в швейцарському стилі.
5. Розроблено конструкцію та технологію реалізації дизайн-проекту. Розраховано вартість розробки та друку навчального посібника.
6. Розроблено та подано заяву на отримання авторського права на твір мистецтва обкладинка для навчального посібника «Графічний дизайн та реклама»

ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ :

графічне оформлення навчального посібника к.т.н., доцента Петрашук С.А. «Графічний дизайн та реклама» засобами та методами графічного дизайну.

ПРЕДМЕТ ДОСЛІДЖЕННЯ :

інструменти «швейцарського стилю» в графічному дизайні поліграфічної продукції.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ :

теоретичний (аналіз, синтез, узагальнення, пояснення, класифікація тощо) для обґрунтування вихідних даних до проектування навчального посібника. Системно-історичні та порівняльно-історичні методи для вивчення теоретичного та візуального матеріалу. Метод композиційного аналізу для вибору та стилізації головних композиційних елементів. Методи комп'ютерного проектування та комп'ютерної дизайн-графіки при розробці дизайн-макету навчального посібника.

ЗАСОБИ ДОСЛІДЖЕННЯ :

комп'ютерні програми та графічні редактори Adobe Illustrator, Adobe Photoshop, Adobe Indesign, Microsoft Office Word.

ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ ОТРИМАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ :

Основні положення та висновки дипломного проекту можуть бути використані у науковій та педагогічній діяльності при розгляді питань про сутність та тенденції розвитку сучасного книжкового дизайну

**ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ДИЗАЙНУ**

**Роботу виконала :
студентка групи ДЗН-
мз-20-1
Лосева В. А.
Керівник :
к.т.н., доц. Петрашук С.А.**

ДПДЗ. 12016099.01.07

ПІДБРАНІ ШРИФТИ

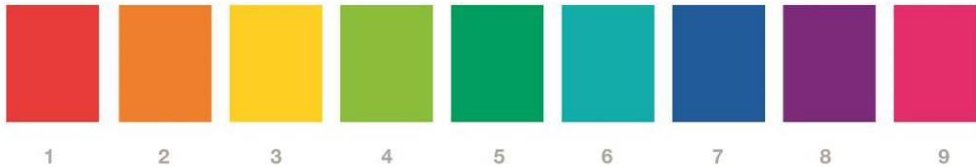
Verdana Regular

Аа Бб Вв Гг Дд Ее
 Єє Жж Зз Ии Іі Її Йй
 Кк Лл Мм Нн Оо Пп Рр Сс
 Тт Уу Фф Хх Цц Чч
 Шш Щщ Ъь Юю Яя
 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Impact Bold

Аа Бб Вв Гг Дд Ее
Єє Жж Зз Ии Іі Її Йй
Кк Лл Мм Нн Оо Пп Рр Сс
Тт Уу Фф Хх Цц Чч
Шш Щщ Ъь Юю Яя
0123456789

КОЛЬОРИ РОЗДІЛІВ

ШАБЛОН ОФОРМЛЕННЯ РОЗДІЛІВ

Номер розділу
 Назва підрозділу
 Назва розділу
 Розміщення рисунків
 Важливі визначення
 Розміщення таблиць
 Нумерація сторінок
 Назва пункту

ВЕРСТКА В ДВІ КОЛОНКИ **ВЕРСТКА В ОДНУ КОЛОНКУ**

ДПДЗ. 12016099.01.07

Рисунок А.2 – Концепція верстки підручника

ВАРІАНТИ ІДЕЙ ОБКЛАДИНОК

КІНЦЕВИЙ ВАРІАНТ ОБКЛАДИНКИ

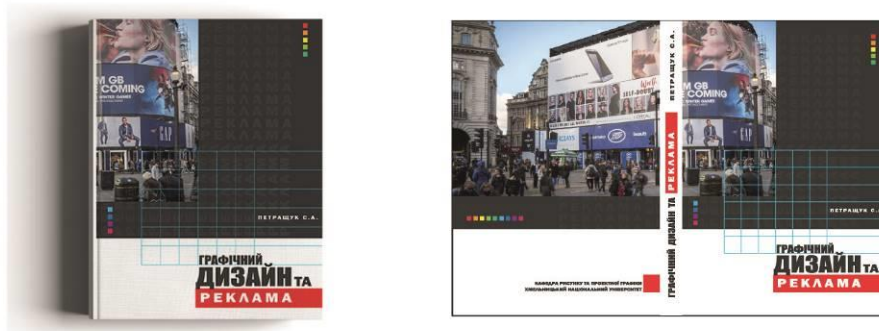

Рисунок А.3 – Розробка обкладинки підручника

ВАРІАНТИ ТИТУЛЬНОГО ЛИСТА

КІНЦЕВИЙ ВАРІАНТ ТИТУЛЬНОГО ЛИСТА

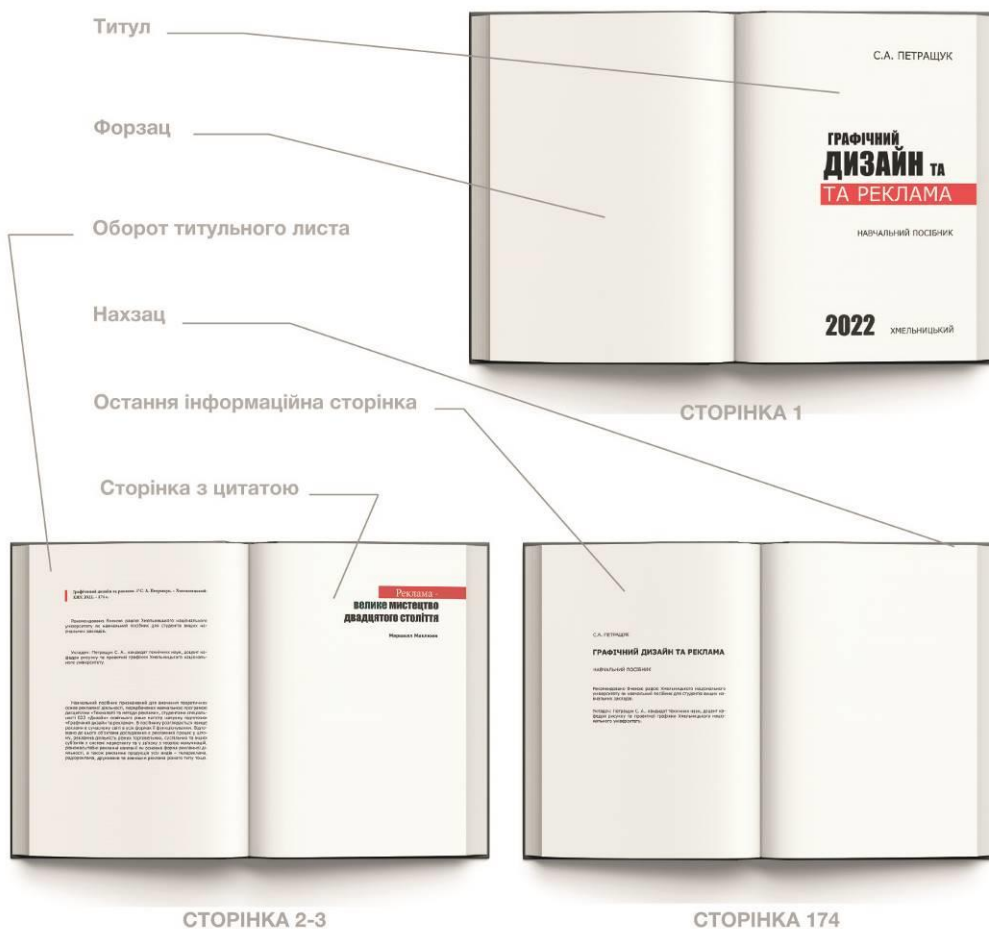

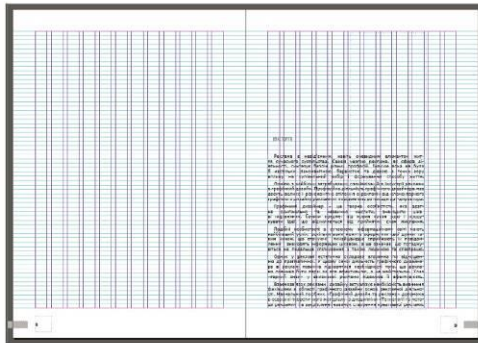
Рисунок А.4 – Оформлення додаткових сторінок

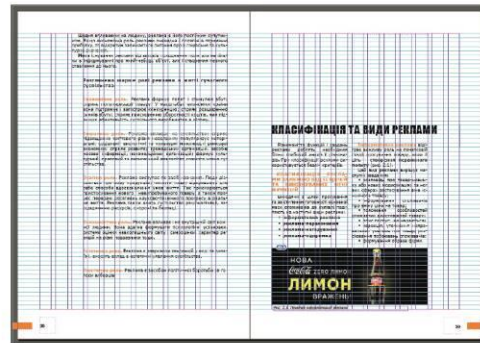
Рисунок А.5 – Розробка титульних сторінок розділів

ВИКОРИСТАНА МОДУЛЬНА СІТКА

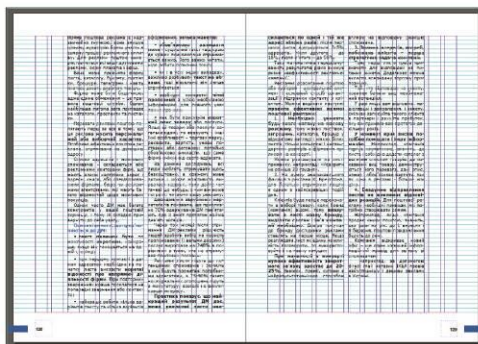
ВЕРСТКА В ОДНУ КОЛОНКУ

ВЕРСТКА В ОДНУ ТА ДВІ КОЛОНКИ

ВЕРСТКА В ДВІ СИМЕТРИЧНІ КОЛОНКИ

ВАРІАНТ ВЕРСТКИ СТОРІНКИ З РИСУНКАМИ

ВЕРСТКА ЗМІСТУ

ВЕРСТКА БІБЛІОГРАФІЧНОГО СПИСКУ

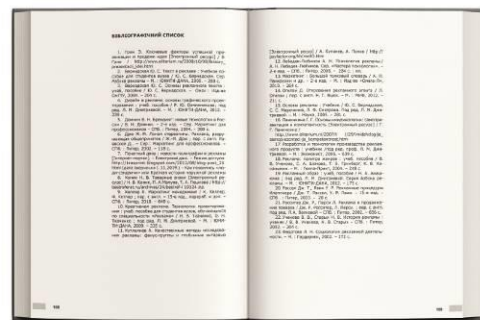

Рисунок А.6 – Верстка основних сторінок

Рисунок А.7 – Верстка основних сторінок

ДОДАТОК Б

ЗАХИСТ АВТОРСЬКИХ ПРАВ

ДОВІДКА 3

Видана студентці ДЗНмз-20-1 Лосева Валерія яка подала заявку на реєстрацію авторського права на твір у галузі мистецтва: обкладинка до навчального посібника Петрашук С.А. «Графічний дизайн та реклама».

Матеріали заявки знаходяться на розгляді у Державному підприємстві «Український інститут інтелектуальної власності».

Нач.відділу ІВ та ТТ

Юрій КРАВЧИК